

**TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI A.Ş.**

**31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA
FİNANSAL TABLOLAR VE BAĞIMSIZ
DENETÇİ RAPORU**

KPMG Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.
İş Kuleleri Kule 3 Kat: 1-9
Levent 34330 İstanbul
Tel +90 212 316 6000
Fax +90 212 316 6060
www.kpmg.com.tr

Bağımsız Denetçi Raporu

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası A.Ş. Banka Meclisi'ne

Finansal Tabloların Bağımsız Denetimi

Görüş

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası A.Ş.'nin ("Banka") 31 Aralık 2019 tarihli finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; kar veya zarar tablosu, diğer kapsamlı gelir tablosu, özkaynaklar değişim tablosu ve nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dâhil olmak üzere finansal tablo dipnotlarından oluşan finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre ilişikteki finansal tablolar, Banka'nın 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait finansal performansını ve nakit akışlarını, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'na ("UFRS") uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Uluslararası Denetim Standartlarına ("UDS") uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun *Bağımsız Denetçinin Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları* bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Uluslararası Meslek Mensupları Etik Standartları Kurulu tarafından yayımlanan meslek mensupları için etik kurallara ("Etik Kurallar") uygun olarak Banka'dan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar uyarınca etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

3.a. no'lu finansal tablolara ilişkin notta belirtildiği üzere, ilişikteki finansal tablolarda sunulan ABD Doları ("USD") tutarlar, Türk Lirası tutarları üzerinden, finansal durum tablosu için 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihlerindeki Banka tarafından açıklanan resmi USD alış kurları, kar veya zarar tablosu için ise Banka tarafından açıklanan 2019 ve 2018 yılları günlük resmi alış kurlarından hesaplanan ortalama kurlar kullanılarak hesaplanmış olup, bu finansal tabloların bir parçası değildir.

Yönetimin ve Üst Yönetimden Sorumlu Olanların Finansal Tablolara İlişkin Sorumlulukları

Banka yönetimi; finansal tabloların UFRS'lere uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun bir biçimde sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyecek şekilde hazırlanması için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Finansal tabloları hazırlarken yönetim; Banka'nın sürekliliğini devam ettirme kabiliyetinin değerlendirilmesinden, gerektiğinde süreklilikle ilgili hususları açıklamaktan ve Genel Kurul'un Banka'yı tasfiye etme ya da ticari faaliyeti sona erdirmeye niyeti ya da mecburiyeti bulunmadığı sürece işletmenin sürekliliği esasını kullanmaktan sorumludur.

Üst yönetimden sorumlu olanlar, Banka'nın finansal raporlama sürecinin gözetiminden sorumludur.

Bağımsız Denetçinin Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları

Bir bağımsız denetimde, biz bağımsız denetçilerin sorumlulukları şunlardır:

Amacımız, bir bütün olarak finansal tabloların hata veya hile kaynaklı önemli bir yanlışlık içerip içermediğine ilişkin makul güvence elde etmek ve görüşümüzü içeren bir bağımsız denetçi raporu düzenlemektir. UDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetim sonucunda verilen makul güvence; yüksek bir güvence seviyesidir ancak, var olan önemli bir yanlışlığın her zaman tespit edileceğini garanti etmez. Yanlışlıklar hata veya hile kaynaklı olabilir. Yanlışlıkların, tek başına veya toplu olarak, finansal tablo kullanıcılarının bu finansal tablolara istinaden alacakları ekonomik kararları etkilemesi makul ölçüde bekleniyorsa bu yanlışlıklar önemli olarak kabul edilir.

UDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetimin gereği olarak, bağımsız denetim boyunca mesleki muhakememizi kullanmakta ve mesleki şüpheciliğimizi sürdürmekteyiz. Tarafımızca ayrıca:

- Finansal tablolardaki hata veya hile kaynaklı "önemli yanlışlık" riskleri belirlenmekte ve değerlendirilmekte; bu risklere karşılık veren denetim prosedürleri tasarlanmakta ve uygulanmakta ve görüşümüze dayanak teşkil edecek yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. (Hile; muvazaa, sahtekârlık, kasıtlı ihmal, gerçeğe aykırı beyan veya iç kontrol ihlali fiillerini içerebildiğinden, hile kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riski, hata kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riskinden yüksektir.)
- Banka'nın iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş bildirmek amacıyla değil ancak duruma uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla denetimle ilgili iç kontrol değerlendirilmektedir.
- Yönetim tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğu ve yapılan muhasebe tahminlerinin ve ilgili açıklamaların makul olup olmadığı değerlendirilmektedir.

- Elde edilen denetim kanıtlarına dayanarak Banka'nın sürekliliğini devam ettirme kabiliyetine ilişkin ciddi şüphe oluşturabilecek olay veya şartlarla ilgili önemli bir belirsizliğin mevcut olup olmadığı hakkında ve yönetimin işletmenin sürekliliği esasını kullanmasının uygunluğu hakkında sonuca varılmaktadır. Önemli bir belirsizliğin mevcut olduğu sonucuna varmamız halinde, raporumuzda, finansal tablolardaki ilgili açıklamalara dikkat çekmemiz ya da bu açıklamaların yetersiz olması durumunda olumlu görüş dışında bir görüş vermemiz gerekmektedir. Vardığımız sonuçlar, bağımsız denetçi raporu tarihine kadar elde edilen denetim kanıtlarına dayanmaktadır. Bununla birlikte, gelecekteki olay veya şartlar Banka'nın sürekliliğini sona erdirebilir.
- Finansal tabloların, açıklamalar dâhil olmak üzere, genel sunumu, yapısı ve içeriği ile bu tabloların temelini oluşturan işlem ve olayları gerçeğe uygun sunumu sağlayacak şekilde yansıtıp yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

Diğer hususların yanı sıra, denetim sırasında tespit ettiğimiz önemli iç kontrol eksiklikleri dâhil olmak üzere, bağımsız denetimin planlanan kapsamı ve zamanlaması ile önemli denetim bulgularını üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmekteyiz.

KPMG Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Anonim Şirketi
A member firm of KPMG International Cooperative

Erdal Tıkmaç
Sorumlu Denetçi
27 Şubat 2020
İstanbul, Türkiye

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

İÇİNDEKİLER	SAYFA
FİNANSAL DURUM TABLOSU	1
KÂR VEYA ZARAR TABLOSU	2
DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOSU	3
ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOSU	4
NAKİT AKIŞ TABLOSU	5
FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR	6-53
NOT 1 GENEL BİLGİ	6
NOT 2 SUNUM ESASLARI.....	6-9
NOT 3 ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ.....	10-21
NOT 4 FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ.....	22-39
NOT 5 ÖNEMLİ MUHASEBE TAHMİNLERİ VE MUHASEBE POLİTİKALARININ UYGULANMASINDA VERİLEN KARARLAR.....	40
NOT 6 BANKALARDAN ALACAKLAR.....	40
NOT 7 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR/ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLAR	41
NOT 8 VERİLEN KREDİ VE AVANSLAR.....	41-42
NOT 9 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOSUNA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLAR	42
NOT 10 ALTIN REZERVİ	43
NOT 11 MADDİ DURAN VARLIKLAR.....	44
NOT 12 MADDİ OLMAYAN VARLIKLAR	44
NOT 13 DİĞER VARLIKLAR.....	45
NOT 14 TEDAVÜLDEKİ BANKNOTLAR	45
NOT 15 BANKALARA BORÇLAR	45
NOT 16 DİĞER MEVDUATLAR	46
NOT 17 ULUSLARARASI KURULUŞLARA BORÇLAR.....	46
NOT 18 DİĞER ALINAN BANKA KREDİLERİ.....	46
NOT 19 DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER.....	46
NOT 20 VERGİLER	47-48
NOT 21 KIDEM TAZMİNATI YÜKÜMLÜLÜĞÜ.....	49
NOT 22 NET FAİZ GELİRİ	50
NOT 23 NET ÜCRET VE KOMİSYON GELİRİ.....	50
NOT 24 TEMETTÜ GELİRİ	51
NOT 25 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR/ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARDAN KAR / (ZARAR).....	51
NOT 26 KUR FARKI KÂRI / (ZARARI), NET	51
NOT 27 DİĞER FAALİYET GİDERLERİ	51
NOT 28 TAAHHÜTLER VE ŞARTA BAĞLI YÜKÜMLÜLÜKLER.....	51
NOT 29 SERMAYE.....	52
NOT 30 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI VE YEDEKLER.....	52
NOT 31 NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ.....	52
NOT 32 İLİŞKİLİ TARAFLARLA BAKİYELER VE İŞLEMLER	53
NOT 33 BİLANÇO TARİHİNDEN SONRAKİ OLAYLAR	53

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA FİNANSAL DURUM TABLOSU

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

	Notlar	31 Aralık 2019 TL	31 Aralık 2018 TL	31 Aralık 2019 Milyon ABD Doları (*)	31 Aralık 2018 Milyon ABD Doları(*)
VARLIKLAR					
Nakit değerler (yabancı ve madeni para)		22.458.738	18.152.956	3.781	3.451
Bankalardan alacaklar	6	257.118.662	350.371.323	43.285	66.599
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar	7	220.331.967	143.724.892	37.092	27.319
Verilen kredi ve avanslar	8	102.612.213	80.957.498	17.274	15.389
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar	9	1.760.394	1.468.827	296	279
Altın rezervi	10	161.728.401	106.592.904	27.226	20.261
Maddi duran varlıklar	11	1.691.205	1.634.695	285	311
Maddi olmayan varlıklar	12	38.387	27.832	6	5
Diğer varlıklar	13	491.075	2.118.244	83	403
Toplam varlıklar		768.231.042	705.049.171	129.328	134.017
YÜKÜMLÜLÜKLER					
Tedavüldeki banknotlar	14	153.362.376	132.261.722	25.818	25.141
Bankalara borçlar	15	424.500.681	379.192.965	71.462	72.077
Diğer mevduatlar	16	75.990.492	43.741.335	12.793	8.314
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan yükümlülükler	7	223.182	--	38	--
Uluslararası kuruluşlara borçlar	17	149.552	105.109	25	20
Diğer alınan banka kredileri	18	4.768.788	13.597.426	803	2.585
Diğer yükümlülükler	19	1.359.083	2.397.046	229	456
Vergi yükümlülüğü	20	4.898.615	2.885.545	825	548
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	20	11.180.208	9.896.596	1.882	1.881
Kıdem tazminatı yükümlülüğü	21	209.545	173.605	35	33
Toplam yükümlülükler		676.642.522	584.251.349	113.910	111.056
ÖZ SERMAYE					
Ödenmiş sermaye	29	47.464	47.464	8	9
Birikmiş kâr		61.358.667	66.649.652	7.320	12.669
Yedekler		30.182.389	54.100.706	8.090	10.283
Toplam öz sermaye		91.588.520	120.797.822	15.418	22.961
TOPLAM YÜKÜMLÜLÜKLER VE ÖZ SERMAYE		768.231.042	705.049.171	129.328	134.017

(*) ABD Doları cinsinden tutarlar, sadece okuyuculara kolaylık sağlaması amacıyla TL tutarlar üzerinden Banka tarafından açıklanan 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihlerine ait resmi döviz alış kuru kullanılarak hesaplanmış olup, bu finansal tabloların bir parçası değildir (Not 3.a.).

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KÂR VEYA ZARAR TABLOSU

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

	Notlar	2019 TL	2018 TL	2019 Milyon ABD Doları (*)	2018 Milyon ABD Doları (*)
Faiz gelirleri	22	30.964.836	30.135.305	5.330	6.261
Faiz giderleri	22	(11.996.211)	(12.042.123)	(1.985)	(2.502)
Net faiz geliri	22	18.968.625	18.093.182	3.345	3.759
Ücret ve komisyon geliri	23	827.391	713.449	146	148
Ücret ve komisyon gideri	23	(55.031)	(37.264)	(10)	(8)
Net ücret ve komisyon geliri	23	772.360	676.185	136	140
Temettü geliri	24	14.429	11.632	3	2
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar karı/ (zararı)	25	(1.044.015)	(15.053.058)	(184)	(3.127)
Kur farkı kârı/(zararı), net	26	22.803.196	42.434.649	4.021	8.816
Diğer faaliyet geliri		23.477	12.524	4	3
Krediler değer düşüklüğü zararları	8	(1.108.292)	(2.352.380)	(195)	(489)
Diğer faaliyet giderleri	27	(1.598.397)	(1.276.432)	(282)	(265)
Vergi öncesi kâr		38.831.383	42.546.302	6.848	8.839
Vergi gideri	20	(7.411.677)	(5.166.387)	(1.307)	(1.073)
Net dönem kârı		31.419.706	37.379.915	5.541	7.766

(*) ABD Doları cinsinden tutarlar, sadece okuyuculara kolaylık sağlaması amacıyla TL tutarlar üzerinden 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihlerinde sona eren yıllara ait günlük resmi Banka döviz alış kurlarının ortalaması kullanılarak hesaplanmış olup, bu finansal tabloların bir parçası değildir (Not 3.a.).

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOSU

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

	Notlar	2019 TL	2018 TL
Net dönem kârı		31.419.706	37.379.915
Diğer kapsamlı gelir			
<i>Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacaklar</i>			
Altın rezervi değer artış / (azalış)		(2.756.339)	13.871.317
Altın rezervi değer artış / (azalış) üzerinden hesaplanan ertelenmiş vergi	20	606.397	(3.051.690)
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıkların gerçeğe uygun değerinde meydana gelen değişim	9	291.567	404.014
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıkların gerçeğe uygun değerindeki değişim üzerinden hesaplanan ertelenmiş vergi	20	(15.165)	(25.192)
Döneme ait toplam kapsamlı gelir		29.546.166	48.578.364

Sayfa 6-53 arasındaki notlar bu finansal tabloların tamamlayıcı parçasıdır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

**31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT
ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOSU**

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası (“TL”) olarak ifade edilmiştir.)

	Ödenmiş Sermaye			Yedekler				Birikmiş kâr	Toplam
	Sermaye	Sermaye düzeltme farkı	Toplam ödenmiş sermaye	Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelir/giderler			Diğer yedekler		
				Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan varlık değer artışı	Altın rezervi değer artışı	Aktüeryal (kayıp /kazanç)			
1 Ocak 2018 tarihinde raporlanan bakiyeler	25	47.439	47.464	979.671	14.575.305	2.490	21.540.940	47.449.330	84.595.200
Nakit temettüleri	-	-	-	-	-	-	-	(12.375.742)	(12.375.742)
Net dönem kârı/(zararı)	-	-	-	-	-	-	-	37.379.915	37.379.915
Diğer kapsamlı gelir/(gider)	-	-	-	378.822	10.819.627	-	-	-	11.198.449
Toplam kapsamlı gelir/(gider)	-	-	-	378.822	10.819.627	-	-	37.379.915	48.578.364
Diğer	-	-	-	-	(211.136)	-	-	211.136	-
Transfer	-	-	-	-	-	-	6.014.987	(6.014.987)	-
31 Aralık 2018 tarihindeki bakiyeler	25	47.439	47.464	1.358.493	25.183.796	2.490	27.555.927	66.649.652	120.797.822
1 Ocak 2019 tarihindeki bakiyeler	25	47.439	47.464	1.358.493	25.183.796	2.490	27.555.927	66.649.652	120.797.822
Nakit temettüleri	-	-	-	-	-	-	-	(37.539.259)	(37.539.259)
Net dönem kârı/(zararı)	-	-	-	-	-	-	-	31.419.706	31.419.706
Diğer kapsamlı gelir/(gider)	-	-	-	276.402	(2.149.942)	-	-	-	(1.873.540)
Toplam kapsamlı gelir/(gider)	-	-	-	276.402	(2.149.942)	-	-	31.419.706	29.546.166
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	19.553.493	19.553.493
Transfer	-	-	-	-	-	-	18.724.925	(18.724.925)	-
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı'na aktarılan	-	-	-	-	-	-	(40.769.702)	-	(40.769.702)
31 Aralık 2019 tarihindeki bakiyeler	25	47.439	47.464	1.634.895	23.033.854	2.490	5.511.150	61.358.667	91.588.520

Sayfa 6-53 arasındaki notlar bu finansal tabloların tamamlayıcı parçasıdır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT NAKİT AKIŞ TABLOSU

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

	Notlar	2019 TL	2018 TL
Faaliyetlerde (kullanılan)/sağlanan nakit akımları			
Net dönem kârı		31.419.706	37.379.915
Düzeltilmeler:			
Maddi duran varlıklar amortisman gideri	11	54.626	38.349
Maddi olmayan varlıkların itfa gideri	12	10.634	16.671
Kıdem tazminatı karşılığı	21	40.896	30.210
Net faiz geliri	22	(18.968.625)	(17.832.804)
Temettü geliri	24	(14.429)	(11.632)
Net komisyon geliri	23	(772.360)	(676.185)
Vergi gideri	20	7.411.677	5.166.387
Gerçekleşmemiş kur/fiyat farkı geliri,net		(22.201.582)	23.639.102
Finansal varlıklar değer (artış)/azalışı,net		5.129.709	819.255
Maddi duran varlıkların satışından kaynaklanan (kâr)/zarar		(980)	(20)
Varlık ve yükümlülüklerdeki değişiklik öncesi faaliyet kârından sağlanan nakit akımları		2.109.272	48.569.248
Faaliyetlerle ilgili varlık ve yükümlülüklerdeki değişim:			
Altın rezervlerindeki net değişim		(58.006.148)	(3.714.469)
Gerçeğe uygun değer farkı kâr /zarara yansıtılan finansal varlıklardaki değişim		(61.486.829)	186.849.082
Verilen kredi ve avanslardaki net değişim		(16.282.193)	(22.198.969)
Diğer varlıklardaki net değişim		1.627.169	(1.151.972)
Tedavüldeki banknotlardaki net değişim		21.100.654	804.060
Bankalara borçlardaki net değişim		5.044.885	(92.992.809)
Diğer mevduatlardaki net değişim		32.249.869	(10.744.872)
Diğer yükümlülüklerdeki net değişim		55.149	1.397.562
Kullanılan/(ödenen) banka kredileri, net		(8.806.746)	(6.172.265)
Ödenen vergiler		(10.084.900)	(8.456.985)
Ödenen kıdem tazminatları	21	(4.956)	(2.342)
Alınan faizler		30.861.206	30.060.186
Ödenen faizler		(11.374.852)	(12.399.033)
Altın alım-satım kârı		25.068.582	-
Alınan komisyonlar		827.391	705.133
Ödenen komisyonlar		(55.031)	(37.264)
Faaliyetlerden sağlanan nakit, net		(47.157.478)	110.514.290
Yatırım faaliyetlerine ilişkin nakit akımları			
Maddi ve maddi olmayan varlık alımları	11-12	(141.518)	(958.115)
Maddi ve maddi olmayan varlık satışlarından elde edilen nakit		10.173	2.842
Alınan temettü	24	14.429	11.632
Yatırım faaliyetlerinde (kullanılan) nakit, net		(116.916)	(943.641)
Finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akımları			
Ödenen temettüleri		(37.539.259)	(12.375.742)
Hazine'ye ödenen ihtiyat akçesi		(40.769.702)	-
Finansman faaliyetlerinden sağlanan/ (kullanılan) nakit, net		(78.308.961)	(12.375.742)
Döviz kurlarındaki değişimin nakit ve nakit benzerleri üzerindeki etkisi		36.957.385	48.936.759
Nakit ve nakit benzerlerindeki değişim		(88.625.970)	146.131.666
Dönem başı nakit ve nakit benzerleri	31	368.132.589	222.000.923
Dönem sonu nakit ve nakit benzerleri	31	279.506.619	368.132.589

Sayfa 6-53 arasındaki notlar bu finansal tabloların tamamlayıcı parçasıdır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası (“TL”) olarak ifade edilmiştir.)

NOT 1 - GENEL BİLGİ

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası A.Ş. (“Banka”) 1931 yılında Türkiye’de kurulmuştur. Banka Türkiye’de banknot ihracı imtiyazına münhasıran sahip ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu’nda yer alan (“TCMB Kanunu”) yazılı görev ve yetkileri haiz olmak üzere “Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası” ünvanı altında anonim şirket olarak kurulmuştur. Banka’nın İdare Merkezi Ankara’da olup, Hacıbayram Mahallesi İstiklal Cad. 10 Ulus, 06050 Altındağ Ankara, Türkiye adresinde bulunmaktadır. Türkiye genelinde 21 şubesi olup, yurt dışı şubesi bulunmamaktadır. Banka’nın 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla personel sayısı 3.890’dır. (31 Aralık 2018: 3.805).

Banka’nın temel amacı fiyat istikrarını sağlamaktır. Banka, fiyat istikrarını sağlamak için kullanacağı para politikası araçlarını ve uygulayacağı para politikasını doğrudan kendisi belirler.

Banka’nın temel görevleri;

- a) Açık piyasa işlemleri yapmak,
- b) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti (“T.C. Hükümeti”) ile birlikte Türk Lirası’nın (“TL”) iç ve dış değerini korumak için gerekli önlemler almak ve yabancı paralar ile altın karşısında muadeletini tespit etmeye yönelik kur rejimini belirlemek, TL’nin yabancı paralar karşısında değerinin belirlenmesi için döviz ve efektiflerin vadesiz ve vadeli alım ve satımı ile dövizlerin TL ile değişimi ve diğer türev işlemlerini yapmak,
- c) Bankaların ve Banka’ca uygun görülecek diğer mali kurumların yükümlülüklerini esas alarak zorunlu karşılıklar ile ilgili usul ve esasları belirlemek,
- d) Reeskont ve avans işlemleri yapmak,
- e) Ülke altın ve döviz rezervlerini yönetmek,
- f) TL’nin hacim ve dolaşımını düzenlemek, ödeme ve menkul kıymet transferi ve mutabakat sistemleri kurmak, kurulmuş ve kurulacak sistemlerin kesintisiz işlemlerini ve denetimini sağlayacak düzenlemeleri yapmak, ödemeler için elektronik ortam da dahil olmak üzere kullanılacak yöntemleri ve araçları belirlemek,
- g) Finansal sistemde istikrarı sağlayıcı ve para ve döviz piyasaları ile ilgili düzenleyici tedbirleri almak,
- h) Mali piyasaları izlemek,
- i) Bankalardaki mevduatın vade ve türleri ile özel finans kurumlarındaki katılma hesaplarının vadelerini belirlemektir.

NOT 2 – SUNUM ESASLARI

(a) Türk Lirası Finansal Tablolar

Bu finansal tablolar, Uluslararası Muhasebe Standartları (“UMS”) ve Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (“UMSK”) tarafından yayımlanan yorumları da kapsayan Uluslararası Finansal Raporlama Standartları’na (“UFRS”) uygun olarak hazırlanmıştır. Banka, muhasebe defterlerini ve yasal finansal tablolarını Türk Ticaret Kanunu, vergi mevzuatı ve TCMB Kanunu’na uygun olarak hazırlamaktadır. Bu finansal tablolar yasal kayıtlara, UMSK tarafından yayımlanan UFRS’ye uyumlu hale getirmek için gerekli düzeltmeler yansıtılarak düzenlenmiştir.

Finansal tablolar, Türkiye Cumhuriyeti’nin para birimi olan TL cinsinden ifade edilmiştir.

Bu finansal tablolar 27 Şubat 2020 tarihinde Banka Meclisi’nde onaylandıktan sonra 2020 yılı Mart ayı içerisinde gerçekleştirilecek olan Banka Genel Kurulu’nun görüşüne sunulacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 2 – SUNUM ESASLARI (Devamı)

(b) Muhasebe politikalarında değişiklikler

Muhasebe politikalarında yapılan önemli değişiklikler geriye dönük olarak uygulanmakta ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenmektedir. Cari dönemde muhasebe politikalarında 2.d kısmında belirtilenler haricinde değişiklik bulunmamaktadır.

(c) Muhasebe Tahminlerindeki Değişiklikler ve Hatalar

Muhasebe tahminlerindeki değişiklikler, yalnızca bir döneme ilişkin ise, değişikliğin yapıldığı cari dönemde, gelecek dönemlere ilişkin ise, hem değişikliğin yapıldığı dönemde hem de gelecek dönemlerde, ileriye yönelik olarak uygulanır. Finansal tabloların hazırlanmasında kullanılan önemli ölçüde değerlendirme ve karmaşıklık içeren alanlar ile tahmin ve varsayımlar Not 5'te açıklanmıştır. Banka'nın cari yıl içerisinde muhasebe tahminlerinde önemli bir değişikliği olmamıştır.

Tespit edilen önemli muhasebe hataları geriye dönük olarak düzeltilir ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenir.

(d) Yeni ve Revize Edilmiş Uluslararası Finansal Raporlama Standartları

Banka'nın taraf olduğu operasyonel kiralama işlemlerini kapsamakta olan "UFRS 16 Kiralamalar Standardı" Banka'da Ocak 2019'da uygulamaya alınmıştır. Banka, kiracı olduğu işlemlerde, düşük değerli varlıklar ve kısa dönem kiralamalar (1 yıl ve daha kısa) hariç olmak üzere, standardın öngördüğü modeli kullanmıştır.

UFRS 16 standardı, kiracılar açısından mevcut uygulama olan finansal kiralama işlemlerinin bilançoda ve operasyonel kiralama işlemlerinin bilanço dışında gösterilmesi şeklindeki ikili muhasebe modelini ortadan kaldırmaktadır. Bunun yerine, mevcut finansal kiralama muhasebesine benzer olarak bilanço bazlı tekil bir muhasebe modeli ortaya konulmaktadır. Standart, kiracılar için tek bir kiralama muhasebesi modelini getirmiştir. Banka, bir kiracı olarak, dayanak varlığı kullanım hakkını temsil eden kullanım hakkı varlığını ve yükümlü olduğu kira ödemelerini finansal tablolarına almıştır. Kiraya verenler için muhasebeleştirme, önemli ölçüde mevcut uygulamalara benzer şekilde devam etmektedir.

Banka, daha önce UMS 17 uyarınca faaliyet kiralaması olarak sınıflandırılmış kiralamalar için, UFRS 16'nın ilk uygulama tarihinde, finansal tablolarına bir kira yükümlülüğü ve bir kullanım hakkı varlığı yansıtmaktadır. Banka, söz konusu kira yükümlülüğünü, geri kalan kira ödemelerinin, Banka'nın ilk uygulama tarihindeki alternatif borçlanma faiz oranı kullanılarak iskonto edilmiş bugünkü değeri üzerinden ölçmektedir. Ayrıca Banka, söz konusu kullanım hakkı varlığını, her bir kiralama bazında ilk uygulama tarihinden hemen önce finansal durum tablosuna yansıtılan, ön ödemesi yapılmış veya tahakkuk etmiş tüm kira ödemelerinin tutarına göre düzeltilmiş olan kira yükümlülüğüne eşit bir tutar üzerinden ölçmektedir.

Bu standart, ilk kez uygulandığı tarihte finansal tablolara alınan ilk uygulamanın kümülatif etkisini dikkate alarak kısmi geriye dönük yöntem kullanılarak uygulanmaktadır. UFRS 16'nın 1 Ocak 2019 tarihinde uygulanmasının finansal tablolara önemli bir etkisinin olmaması nedeniyle geçmiş dönem finansal tabloları yeniden düzenlenmemiştir.

(e) Yayınlanmış ama henüz yürürlüğe girmemiş ve erken uygulanmayan standartlar

Raporlama tarihi itibarıyla yayınlanmış fakat henüz yürürlüğe girmemiş ve erken uygulanmasına izin verilmeye birlikte Banka tarafından erken uygulanmayan bazı yeni standartlar, yorumlar ve değişiklikler aşağıdaki gibidir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 2 – SUNUM ESASLARI (Devamı)

(e) Yayımlanmış ama henüz yürürlüğe girmemiş ve erken uygulanmayan standartlar (devamı)

UFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri

18 Mayıs 2017'de, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu ("UMSK"), UFRS 17 "*Sigorta Sözleşmeleri*" standardını yayımlamıştır. Sigorta sözleşmeleri için yayımlanan uluslararası ilk standart olan UFRS 17 yatırımcıların ve ilgili diğer kişilerin sigortacıların maruz kaldığı riskleri, kârlılıklarını ve finansal durumunu daha iyi anlamalarını kolaylaştıracaktır. UFRS 17, 2004 yılında geçici bir standart olarak getirilen UFRS 4'ün yerini almıştır. UFRS 4, şirketlerin sigorta sözleşmelerini yerel muhasebe standartlarını kullanarak muhasebeleştirmelerine izin verdiğinden, çok çeşitli muhasebe yaklaşımlarının kullanılmasına neden olmuştur. Bunun sonucu olarak, yatırımcıların benzer şirketlerin finansal performansını karşılaştırmaları güçleşmiştir. UFRS 17, tüm sigorta sözleşmelerinin tutarlı bir şekilde muhasebeleştirilmesinin yanı sıra hem yatırımcılar hem de sigorta şirketleri açısından UFRS 4'ün yol açtığı karşılaştırılabilirlik sorununu çözmektedir. Yeni Standarda göre, sigorta yükümlülükleri, tarihi maliyet yerine güncel değerler kullanılarak muhasebeleştirilecektir. Bu bilgiler düzenli olarak güncelleneceğinden finansal tablo kullanıcılarına daha yararlı bilgiler sağlayacaktır. Bu değişiklik 1 Ocak 2021 tarihinde ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geçerli olup, erken uygulamaya izin verilmektedir.

UFRS 17'nin uygulanmasının, Banka'nın finansal tabloları üzerinde önemli bir etkisinin olması beklenmemektedir.

UFRS 4'deki değişiklikler- UFRS 4 Sigorta Sözleşmeleri ile UFRS 9'un uygulanmasına ilişkin değişiklik

UFRS 4, yeni sigorta sözleşmeleri standardı ve UFRS 9'un farklı yürürlük tarihlerinin etkilerini azaltmak amacıyla UMSK tarafından değiştirilmiştir. UFRS 4'de yapılan değişiklikler sigorta şirketleri için uygulamalarla ilgili endişeleri azaltmak için isteğe bağlı iki çözüm sunmaktadır: i) UFRS 9 uygulanırken sigortacılar tarafından finansal varlıklarına sigorta şirketinin kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir ile UFRS 9 uyarınca kar veya zararda muhasebeleştirilen tutarlar ile UMS 39 uyarınca raporlananlar arasındaki farkı yeniden sınıflandırmasına izin verilmesiveya ii) 1 Ocak 2021 tarihinden önce faaliyetleri ağırlıklı olarak sigortaya bağlı olan şirketler için UFRS 9'u uygulamaya ilişkin isteğe bağlı geçici bir muafiyet. Bu şirketlerin UMS 39'da finansal araçlar için mevcut gereksinimleri uygulamaya devam etmelerine izin verilecektir.

UFRS 4'de yapılan bu değişikliğin uygulanmasının, Banka'nın finansal tabloları üzerinde önemli bir etkisinin olması beklenmemektedir.

Güncellenen Kavramsal Çerçeve (2018 sürümü)

Güncellenen Kavramsal Çerçeve UMSK tarafından 28 Mart 2018 tarihinde yayımlanmıştır. Kavramsal Çerçeve; UMSK'ya yeni UFRS'leri geliştirirken finansal raporlamaya rehberlik sağlayacak olan temel çerçeveyi ortaya koymaktadır. Kavramsal Çerçeve; standartların kavramsal olarak tutarlı olmasını ve benzer işlemlerin aynı şekilde ele alınmasını sağlamaya yardımcı olmakta ve böylece yatırımcılar, borç verenler ve kredi veren diğer taraflar için faydalı bilgiler sağlamaktadır. Kavramsal Çerçeve, şirketlere, belirli bir işlem için herhangi bir UFRS'nin uygulanabilir olmadığı durumlarda muhasebe politikaları geliştirmelerine ve daha geniş bir biçimde, paydaşların bu standartları anlamalarına ve yorumlamalarına yardımcı olmaktadır. Güncellenen Kavramsal Çerçeve ise önceki versiyonundan daha kapsamlı olup, UMSK'ya standartların oluşturulmasında gerekli olan tüm araçların sağlanmasını amaçlamaktadır. Güncellenen Kavramsal Çerçeve finansal raporlamanın amacından başlayarak sunum ve açıklamalara kadar standart oluşturulmasının tüm yönlerini kapsamaktadır. Güncellenen Kavramsal Çerçeve, belirli bir işlem için herhangi bir UFRS'nin uygulanabilir olmadığı durumlarda muhasebe politikalarını geliştirmek için Kavramsal Çerçeve'yi kullanan şirketler için, erken uygulamaya izin verilmekle birlikte, 1 Ocak 2020 tarihinde ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinden itibaren geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 2 – SUNUM ESASLARI (Devamı)

(e) Yayınlanmış ama henüz yürürlüğe girmemiş ve erken uygulanmayan standartlar (devamı)

UMS 1 ve UMS 8'deki Değişiklikler - Önemli Tanımı

Ekim 2018'de, UMSK "önemli tanımı" değişikliğini yayımlamıştır (UMS 1 ve UMS 8'de yapılan değişiklikler). Değişiklikler, "önemli" tanımının netleştirilmesinde, önemlilik eşiğinin belirlenmesinde ve önemlilik kavramının UFRS'ler açısından uygulanmasında tutarlılığın artırılmasına yardımcı olmak için rehberlik sağlamaktadır. Yenilenen önemli tanımına "bilgilerin gizlenmesi" ifadesi eklenmiş ve bu ifadenin bilgilerin verilmemesi ve yanlış verilmesi ile benzer sonuçlara sebep olabileceği belirtilmiştir. Ayrıca bu değişiklikte birlikte önemli tanımında kullanılan terminoloji, Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve'de (2018 Sürümü) kullanılan terminoloji ile uyumlu hale getirilmiştir. UMS 1 ve UMS 8'deki Değişiklikler'in yürürlük tarihi 1 Ocak 2020 tarihinde ve sonrasında başlayan raporlama dönemleri olmakla birlikte, erken uygulanmasına izin verilmektedir.

Banka, UMS 1 ve UMS 8'deki değişikliğin uygulanmasının finansal tabloları üzerindeki muhtemel etkilerini değerlendirmektedir.

UFRS 3 İşletme Birleşmelerinde Değişiklikler - İşletme Tanımı

Bir işlemin bir varlık edinimi mi yoksa bir işletme edinimi ile mi sonuçlanacağını belirlemede güçlüklerle karşılaşmakta olup, bu husus uzun zamandır önemli bir mesleki yargı konusu olmuştur. UMSK, bu konuyu netleştirmek üzere; şirketlerin edindiği faaliyet ve varlıkların bir işletme mi yoksa yalnızca bir varlık grubu mu olduğuna karar vermelerini kolaylaştırmak amacıyla "işletme" tanımını değiştirmek amacıyla UFRS 3 İşletme Birleşmelerinde değişiklik yapmıştır. Söz konusu değişiklikte; bir işletmenin girdiler ve bir süreç içermesi gerektiği teyit edilerek, sürecin asli olmasının yanı sıra süreç ve girdilerin birlikte çıktılarının oluşturulmasına önemli katkıda bulunması gerektiği hususlarına açıklık getirilmiştir. Müşterilere sunulan mal ve hizmetler ile olağan faaliyetlerden diğer gelirler tanımına odaklanarak işletme tanımı sadeleştirilmiştir. Bir şirketin bir işletme mi yoksa bir varlık grubu mu edindiğine karar verme sürecini kolaylaştırmak için uygulaması isteğe bağlı olan bir konsantrasyon testi eklenmiştir. Bu uygulama, varlıkların gerçeğe uygun değerinin büyük bir kısmının tek bir tanımlanabilir varlığa veya benzer tanımlanabilir varlıklar grubuna yoğunlaştırılması durumunda bir varlık edinilmesine yol açan basitleştirilmiş bir değerlendirmedir. Finansal tablo hazırlayıcıları konsantrasyon testini uygulamayı seçmezlerse veya test başarısız olması durumunda yapılacak değerlendirme önemli bir sürecin varlığına odaklanır. UFRS 3'teki değişikliklerin 1 Ocak 2020 tarihinde ve sonrasında başlayan raporlama dönemlerinde elde edilen işletmeler için geçerli olmakla birlikte, erken uygulanmasına izin verilmektedir.

UFRS 3'teki değişikliğin uygulanmasının, Banka'nın finansal tabloları üzerinde önemli bir etkisinin olması beklenmemektedir.

Gösterge Faiz Oranı Reformu (UFRS 9, UMS 39 ve UFRS 7'de Yapılan Değişiklikler)

Eylül 2019'da yayınlanan UFRS 9, UMS 39 ve UFRS 7'yi değiştiren Gösterge Faiz Oranı Reformu, Bölüm 6.8'i ekledi ve paragraf 7.2.26'yı değiştirmiştir. UMSK 2018 yılında, uluslararası gösterge faiz oranlarının değiştirilmesinden önce ve sonra ele alınacak hususları ayrı olarak belirlemiş ve bunları değişiklik öncesi ve değişikliğe ilişkin hususlar olarak sınıflandırmıştır.

UMSK tarafından yapılan değişiklikler sonucunda UFRS 9 ve UMS 39'da yer alan finansal riskten korunma muhasebesi hükümlerinde dört temel konuda istisna sağlanmıştır. Bu konular:

- İşlemlerin gerçekleşme ihtimalinin yüksek olmasına ilişkin hüküm,
- İleriye yönelik değerlendirmeler,
- Geriye dönük değerlendirmeler ve
- Ayrı olarak tanımlanabilir risk bileşenleridir.

Riskten korunma muhasebesine ilişkin diğer hükümlerde bir değişiklik yapılmamıştır. Şirket, yukarıda belirtilen istisnaları, *Gösterge Faiz Oranı Reformundan* doğrudan etkilenen tüm korunma ilişkilerine uygulayacaktır. Bu değişikliklerin yürürlük tarihi 1 Ocak 2020 tarihinde ve sonrasında başlayan raporlama dönemleri olmakla birlikte, erken uygulanmasına izin verilmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ

(a) Kur değişiminin etkileri

Banka'nın finansal tabloları faaliyette bulunduğu temel ekonomik çevrede geçerli olan para birimi (TL cinsinden) ile sunulmuştur.

Banka'nın finansal tablolarının hazırlanması sırasında, yabancı para cinsinden (TL dışındaki para birimleri) gerçekleşen işlemler, işlem tarihindeki kurlar esas alınmak suretiyle kaydedilmektedir. Bilançoda yer alan döviz endeksli parasal varlık ve yükümlülükler bilanço tarihinde geçerli olan kurlar kullanılarak Türk Lirası'na çevrilmiştir. Gerçeğe uygun değeri ile izlenmekte olan parasal olmayan kalemlerden yabancı para cinsinden kaydedilmiş olanlar, gerçeğe uygun değer belirlendiği tarihteki kurlar esas alınmak suretiyle TL'ye çevrilmiştir. Tarihi maliyet cinsinden ölçülen yabancı para birimindeki parasal olmayan kalemler yeniden çevrilmeye tabi tutulmazlar.

Döviz kurları

Döviz cinsinden varlıklar ve yükümlülükler, raporlama amacıyla aşağıda belirtilen döviz kurları kullanılarak TL'ye çevrilmiştir.

	<u>31 Aralık 2019</u>	<u>31 Aralık 2018</u>
ABD Doları ("USD")	5,9402	5,2609
Avro ("EURO")	6,6506	6,0280
İsviçre Frangı ("CHF")	6,0932	5,3352
İngiliz Sterlini ("GBP")	7,7765	6,6528
Japon Yeni ("JPY")	0,0543	0,0048
Özel Çekim Hakları ("SDR") (*)	8,2216	7,3219

(*) SDR para birimleri sepeti cinsinden ifade edilmekte olup, değeri dört ana para biriminin (EURO, JPY, GBP, USD) kur değerlerinin ağırlıklandırılmış toplamı ile belirlenmektedir. Finansal tablolarda, SDR yabancı para birimi olarak ifade edilmiştir.

Finansal tablolarda gösterilen ABD Doları tutarlar

UFRS'ye uygun hazırlanan finansal durum tablosunda gösterilen USD tutarlar, TL tutarları üzerinden Banka tarafından duyurulan 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihlerindeki sırasıyla 5,9402 TL = 1 USD ve 5,2609 TL = 1 USD resmi alış kurları, kar veya zarar tablosunda gösterilen USD tutarlar ise Banka tarafından duyurulan 2019 ve 2018 yılları günlük resmi alış kurlarından hesaplanan sırasıyla 5,6708 TL = 1 USD ve 4,8134 TL = 1 USD ortalama kurları kullanılmış olup, bu finansal tabloların bir parçası değildir.

(b) Faiz gelir ve gideri

Etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak hesaplanan faiz gelirleri ve giderleri tahakkuk esasına göre muhasebeleştirilmektedir.

Bir finansal varlık veya benzer finansal varlıklar grubu için değer düşüklüğü karşılığı ayrılması durumunda, faiz gelirini hesaplamak için gelecekteki nakit akımlarını iskonto etmekte kullanılan faiz oranı kullanılmaktadır.

(c) Ücret ve komisyon gelirleri

Ücret ve komisyon gelir ve giderleri ile diğer kredi kurum ve kuruluşlarına ödenen kredi ücret ve komisyon giderleri; ücret ve komisyonun niteliğine göre ilişkili işlemin vadesine yayılarak veya tahsil edildiği veya ödendiği dönemde gelir veya gider yazılarak muhasebeleştirilmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ (Devamı)

(d) Kurum kazancı üzerinden hesaplanan vergiler

Gelir vergisi gideri, cari vergi ve ertelenmiş vergi giderinin toplamından oluşur.

Cari vergi

Cari yıl vergi yükümlülüğü, dönem kârının vergiye tabi olan kısmı üzerinden hesaplanır. Vergiye tabi kâr, diğer yıllarda vergilendirilebilir ya da vergiden indirilebilir kalemler ile vergilendirilmesi ya da vergiden indirilmesi mümkün olmayan kalemleri hariç tutması nedeniyle, gelir tablosunda yer verilen kârdan farklılık gösterir. Banka'nın cari vergi yükümlülüğü bilanço tarihi itibarıyla yasallaşmış ya da önemli ölçüde yasallaşmış vergi oranı kullanılarak hesaplanmıştır.

Ertelenmiş vergi

Ertelenmiş vergi yükümlülüğü veya varlığı, varlıkların ve yükümlülüklerin finansal tablolarda gösterilen tutarları ile yasal vergi matrahı hesabında dikkate alınan tutarları arasındaki geçici farklılıkların bilanço yöntemine göre vergi etkilerinin yasallaşmış vergi oranları dikkate alınarak hesaplanmasıyla belirlenmektedir. Ertelenmiş vergi yükümlülükleri vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenmiş vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kâr elde etmek suretiyle söz konusu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla hesaplanmaktadır. Bahse konu varlık ve yükümlülükler, ticari ya da mali kâr /zararı etkilemeyen işleme ilişkin geçici fark, şerefiye veya diğer varlık ve yükümlülüklerin ilk defa finansal tablolara alınmasından (işletme birleşmeleri dışında) kaynaklanıyorsa muhasebeleştirilmez.

Ertelenmiş vergi yükümlülükleri, Banka'nın geçici farklılıkların ortadan kalkmasını kontrol edebildiği ve yakın gelecekte bu farkın ortadan kalkma olasılığının düşük olduğu durumlar haricinde, vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanır. Vergilendirilebilir geçici farklardan kaynaklanan ertelenmiş vergi varlıkları, yakın gelecekte vergiye tabi yeterli kâr elde etmek suretiyle söz konusu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması ve gelecekte ilgili farkların ortadan kalkmasının muhtemel olması şartlarıyla hesaplanmaktadır. Ertelenmiş vergi varlığının kayıtlı değeri, her bilanço tarihi itibarıyla gözden geçirilir. Ertelenmiş vergi varlığının kayıtlı değeri, bir kısmının veya tamamının sağlayacağı faydanın elde edilmesine imkan verecek düzeyde mali kâr elde etmenin muhtemel olmadığı ölçüde azaltılır. Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri varlıkların gerçekleşeceği veya yükümlülüklerin yerine getirileceği dönemde geçerli olması beklenen ve bilanço tarihi itibarıyla yasallaşmış veya önemli ölçüde yasallaşmış vergi oranları (vergi düzenlemeleri) üzerinden hesaplanır. Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülüklerinin hesaplanması sırasında, Banka'nın bilanço tarihi itibarıyla varlıklarının defter değerini geri kazanması ya da yükümlülüklerini yerine getirmesi için tahmin ettiği yöntemlerin vergi sonuçları dikkate alınır. Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri, cari vergi varlıklarıyla cari vergi yükümlülüklerini mahsup etme ile ilgili yasal bir hakkın olması veya söz konusu varlık ve yükümlülüklerin aynı vergi mercii tarafından toplanan gelir vergisiyle ilişkilendirilmesi ya da Banka'nın cari vergi varlık ve yükümlülüklerini netleştirmek suretiyle ödeme niyetinin olması durumunda mahsup edilir.

Dönem cari ve ertelenmiş vergisi

Doğrudan özkaynakta alacak ya da borç olarak muhasebeleştirilen kalemler (ki bu durumda ilgili kalemlere ilişkin vergi de doğrudan özkaynakta muhasebeleştirilir) ile ilişkilendirilen ya da işletme birleşmelerinin ilk kayda alımından kaynaklananlar haricindeki cari vergi ile döneme ait ertelenmiş vergi, gelir tablosunda gider ya da gelir olarak muhasebeleştirilir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ (Devamı)

(e) Altın rezervleri

Külçe altın

Külçe altın, Banka'da, yurt dışı bankalarda ve Borsa İstanbul'da (BİST) tutulan uluslararası standartta olan ve uluslararası standartta olmayan altın külçelerinden oluşmaktadır. Altın, Banka tarafından yabancı para rezervlerinin bir parçası olarak tutulmakta ve toplam yabancı para varlıklarının %22,1'ini (31 Aralık 2018: %22,12) oluşturmaktadır. Banka, altın rezervlerinin yönetimine ilişkin olarak, doğrudan alım ve satım işlemleri, altın muhafaza hesapları, vadeli altın depo işlemleri, altın karşılığı TL ve TL karşılığı altın swapları, altın karşılığı döviz ve döviz karşılığı altın swapları, lokasyon swapları ve fiziki altın nakil işlemleri ve benzeri işlemleri yapabilmektedir.

Zorunlu karşılık tesisi için ve Hazine adına tutulanlar haricindeki altın, işlem maliyetleri hariç olmak üzere alım tarihindeki geçerli fiyatlar üzerinden kayda alınmakta ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde UMS 16 Maddi Duran Varlıklar standardı kapsamında yeniden değerlendirme yöntemine göre gerçeğe uygun değer ile değerlendirilmektedir. Gerçeğe uygun değer, bilgili ve istekli taraflar arasında her türlü muvazaadan ayrı olarak, bir varlığın el değiştirebileceği tutar olup Londra Altın Borsası'nda ABD Doları cinsinden belirlenen sabit değer cari TL/ABD Doları kuru ile çevrilmesiyle hesaplanmaktadır. Gerçeğe uygun değerdeki değişiklikler sonucu külçe altının değerlemesinden doğan kâr ve zararlar, kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelir olarak muhasebeleştirilir.

Zorunlu karşılık tesisi için bankalar ve finansman şirketleri tarafından yatırılan altınlar yurt dışı bankalar ve BİST nezdinde takip edilmektedir. Zorunlu karşılık tesisi için tutulan ve Hazine adına tutulan altın finansal tablolarda aktifte altın hesaplarında, pasifte ise bankalara borçlar ve diğer mevduatlar hesaplarında izlenen altınların muhasebeleştirilmesi ile ilgili açık bir UFRS standardının bulunmaması nedeniyle, UMS 8 Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar standardı kapsamında, bu işlemler özüne uygun olarak Banka tarafından gerçeğe uygun değeri ile değerlendirilmekte ve kar zarara yansıtılmaktadır.

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla külçe altının kuru 9.047 Tam TL/ons (31 Aralık 2018: 6.743 Tam TL/ons)'dur.

Sikke altın

Geçerli bir para olarak kullanılmayan sikke altın, sanatsal ve koleksiyon değerine sahiptir ve içerisinde bulunan metal değerinden daha yüksek fiyatlardan alınıp satılmaktadır. Ancak Banka'nın sikke altının önemli bir kısmını satması durumunda değerinin bu düzeyde gerçekleşmesi beklenmemektedir. Dolayısıyla, sikke altınlar içerdikleri altının piyasa değeri ile değerlendirilmekte ve bilançodaki külçe altınların içerisine dâhil edilmektedir. Sikke altınların değerlemesinden doğan kâr ve zararlar külçe altında olduğu gibi diğer kapsamlı gelir olarak muhasebeleştirilir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ (Devamı)

(f) Finansal varlıklar

Finansal araçların ilk defa finansal tablolara alınması

Finansal bir varlık veya finansal bir yükümlülük, sadece finansal araca ilişkin sözleşme hükümlerine taraf olduğunda finansal durum tablosuna alınmaktadır. Finansal araçların normal yoldan alımı veya satımı, işlem tarihinde ya da teslim tarihinde muhasebeleştirme yöntemlerinden biri kullanılarak finansal tablolara alınır veya finansal tablo dışı bırakılır. Menkul değerlerin alım ve satım işlemleri teslim tarihinde muhasebeleştirilmektedir.

Finansal araçların ilk ölçümü

Finansal araçların ilk muhasebeleştirilmesinde, sınıflandırması, sözleşmeye bağlı şartlara ve ilgili iş modeline bağlıdır. UFRS 15 Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat kapsamında değerlendirilen varlıklar dışındaki bir finansal varlık veya finansal yükümlülük ilk defa finansal tablolara alınırken gerçeğe uygun değerinden ölçülmektedir. Gerçeğe uygun değer değişimleri kar veya zarara yansıtılanlar dışındaki finansal varlık ve yükümlülüklerin ilk ölçümünde, bunların edinimiyle veya ihracıyla doğrudan ilişkilendirilebilen işlem maliyetleri de gerçeğe uygun değere ilave edilmekte veya gerçeğe uygun değerden düşülmektedir.

Finansal araçların sınıflandırılması

Finansal araçların ilk muhasebeleştirilme esnasında hangi kategoride sınıflandırılacağı, yönetim için kullanılan ilgili iş modeli ile sözleşmeye bağlı nakit akışların özelliklerine bağlıdır. Banka, 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren UFRS 9'u uygulamaya başlaması ile birlikte, tüm finansal varlıklarını, bu varlıklarının yönetimi için kullandığı iş modelini ve sözleşmeye bağlı nakit akışlarını esas alarak sınıflandırmıştır.

UFRS 9 uyarınca, bir finansal varlığın, sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini amaçlayan bir iş modeli ya da sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini ve finansal varlıkların satılmasını amaçlayan bir iş modeli kapsamında elde tutulması durumunda, bu finansal varlık sözleşmeye bağlı nakit akışlarının özellikleri esas alınarak sınıflandırılmaktadır. Söz konusu unsurun sadece zamanın geçmesinin bedelini karşılayıp karşılamadığını değerlendirmek için bir yargı kullanılmakta ve finansal varlığın ifade edildiği para birimi ve faiz oranının geçerli olduğu dönem gibi ilgili faktörler dikkate alınmaktadır. Sözleşme koşullarının, temel bir borç verme anlaşması ile tutarsız olan risklere veya nakit akışlarının değişkenliğine maruz kalmaya başladığı durumlarda ilgili finansal varlık gerçeğe uygun değer değişimi kar veya zarara yansıtılarak ölçülmektedir. Banka, Finansal Araçlar: UFRS 9 geçiş sürecinde UFRS 9 kapsamındaki tüm finansal varlıklar için "Sözleşmeye Bağlı Nakit Akışların Sadece Faiz ve Anaparadan Oluşup Oluşmadığının" testini gerçekleştirmiş ve varlık sınıflandırmasını iş modeli kapsamında değerlendirmiştir.

Banka'nın iş modelleri üç kategoriden oluşmaktadır:

Finansal Varlıkları Sözleşmeye Bağlı Nakit Akışlarını Tahsil Etmek İçin Elde Tutmayı Amaçlayan İş Modeli

Banka'nın finansal varlıklarını ömrü boyunca oluşacak sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesi amacıyla tuttuğu iş modelidir. Bu iş modeli kapsamında elde tutulan finansal varlıklar, finansal varlığa ilişkin sözleşme şartlarının, belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlar testini geçmesi durumunda, itfa edilmiş maliyeti ile ölçülür.

Finansal Varlıkların Sözleşmeye Bağlı Nakit Akışlarının Tahsil Edilmesini ve Satılmasını Amaçlayan İş Modeli

Banka'nın finansal varlıklarını, hem sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesi hem de finansal varlıkların satılması amacıyla tuttuğu iş modelidir. Bu iş modeli kapsamında elde tutulan finansal varlıklar, finansal varlığa ilişkin sözleşme şartlarının, belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlar testini geçmesi durumunda, gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelir altında muhasebeleştirilir. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Banka'nın bu model altında tuttuğu hisse senedi haricinde menkul kıymeti bulunmamaktadır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ (Devamı)

(f) Finansal varlıklar (devamı)

Diğer İş Modeli

Finansal varlıkların, sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesi amacıyla ya da sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesi ve finansal varlıkların satılması amacıyla tutulmadığı ve gerçeğe uygun değer değişiminin kâr veya zarara yansıtılarak ölçüldüğü iş modelleridir.

Finansal varlıkların ölçüm kategorileri

Finansal varlıkların ölçüm kategorilerine göre sınıflaması aşağıdaki gibidir:

- İtfa edilmiş maliyeti ile ölçülen finansal varlıklar,
- Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar ve
- Gerçeğe uygun değer farkı kâr zarara yansıtılan finansal varlıklar.

Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Finansal Varlıklar

Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklar likidite ve rezerv yönetimi amacıyla elde edilen varlıklardır. Piyasada oluşan fiyat ve benzeri unsurlardaki değişimleri yansıtır. Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar, maliyet değerleri ile kayda alınmakta ve kayda alınmalarını takiben de gerçeğe uygun değerleri ile değerlemeye tabi tutulmaktadır. Yapılan değerlendirme sonucu oluşan kazanç ve kayıplar kâr/zarar hesaplarına dahil edilmektedir. Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıkların faiz gelirleri ve faiz reeskontları faiz gelirlerinde, alım-satım karı ve gerçeğe uygun değerlendirme farkı gerçeğe uygun değerlendirme farkı kar zarara yansıtılan finansal varlıklar kar/zararında muhasebeleştirilmektedir.

Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıklar

Finansal varlığın sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini ve finansal varlığın satılmasını amaçlayan bir iş modeli kapsamında elde tutulmasına ek olarak finansal varlığa ilişkin sözleşme şartlarının, belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlarına yol açması durumlarında finansal varlık, gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan olarak sınıflandırılmaktadır. Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar, gerçeğe uygun değerini yansıtan elde etme maliyetleri ile kayda alınmaktadır. Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar kayda alınmalarını takiben gerçeğe uygun değeriyle değerlendirilmektedir. Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan menkul değerlerin etkin faiz oranı yöntemi ile hesaplanan faiz gelirleri ile sermayede payı temsil eden menkul değerlerin temettü gelirleri gelir tablosuna yansıtılmaktadır. Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıkların gerçeğe uygun değerleri ile itfa edilmiş maliyetleri arasındaki fark yani "Gerçekleşmemiş kâr ve zararlar" ise ilgili finansal varlığa karşılık gelen değer tahsili, varlığın satılması, elden çıkarılması veya zafiyete uğraması durumlarından birinin gerçekleşmesine kadar dönemin gelir tablosuna yansıtılmamakta ve özkaynaklar altındaki "Kâr veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler veya Giderler" hesabında izlenmektedir. Söz konusu menkul değerler tahsil edildiğinde veya elden çıkarıldığında özkaynak içinde yansıtılan birikmiş gerçeğe uygun değer farkları gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

İlk kayda alım esnasında, Banka, ticari amaçla elde tutulmayan veya UFRS 3 İşletme Birleşmeleri standardının uygulandığı bir işletme birleşmesinde edinen işletmenin finansal tablolarına aldığı bir şarta bağlı bedel niteliğinde olmayan ve UFRS 9 kapsamındaki bir özkaynak aracına yapılan yatırımın gerçeğe uygun değerindeki sonraki dönemlerde oluşan değişikliklerin diğer kapsamlı gelir tablosuna alınması konusunda, geri dönülemeyecek bir tercihte bulunulabilir. Banka söz konusu tercihi her bir finansal araç için ayrı ayrı yapmaktadır.

Diğer kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilen ilgili gerçeğe uygun değer farkları, sonraki dönemlerde kâr veya zarara aktarılamayıp geçmiş yıllar kar/ zararlarına transfer edilmektedir. Bu tür yatırımlardan sağlanan temettüler ise, açıkça yatırımın maliyetinin bir kısmının geri kazanılması niteliğinde olmadıkça, kâr veya zarar olarak finansal tablolara alınmaktadır. Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan özkaynak araçları değer düşüklüğü hesaplamasına konu edilmemektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası (“TL”) olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ (Devamı)

(f) Finansal varlıklar (devamı)

İtfa Edilmiş Maliyeti Üzerinden Değerlenen Finansal Varlıklar

Finansal varlığın, sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini amaçlayan bir iş modeli kapsamında elde tutulması ve finansal varlığa ilişkin sözleşme şartlarının, belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlarına yol açması durumunda finansal varlık itfa edilmiş maliyeti ile ölçülen finansal varlık olarak sınıflandırılmaktadır. İtfa edilmiş maliyeti ile ölçülen finansal varlıklar ilk olarak gerçeğe uygun değerlerini yansıtan elde etme maliyet bedelleri ile kayda alınmakta ve kayda alınmalarını takiben “Etkin faiz oranı yöntemi” kullanılarak “İtfa edilmiş maliyeti” ile ölçülmektedir. İtfa edilmiş maliyeti ile ölçülen finansal varlıklar ile ilgili faiz gelirleri gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

Krediler

Banka tarafından verilen krediler, borçluya para sağlama yoluyla yaratılan finansal varlıklardır. Söz konusu krediler ilk olarak elde etme maliyetinden kayda alınmaktadır. Kayda alınmalarını takiben “etkin faiz oranı” yöntemi kullanılarak itfa edilmiş bedelleri ile ölçülmektedir. Verilen bütün kredi ve avanslar, nakdin borçluya transferi ile kayıtlara yansıtılmaktadır.

Kredilerin, sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini amaçlayan bir iş modeli kapsamında elde tutulması ve finansal varlığa ilişkin sözleşme şartlarının, belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlarına yol açması durumunda krediler itfa edilmiş maliyeti ile ölçülen finansal varlık olarak sınıflandırılmaktadır.

İtfa edilmiş maliyeti ile ölçülen krediler ile ilgili faiz gelirleri gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

TL Uzlaşmalı Vadeli Döviz Satış İşlemleri

Valör tarihinde döviz satış taahhüdü ile TL alacaklar nazım hesaplarda muhasebeleştirilmekte, ay sonlarında değer artışları ve azalışları kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

BİST VİOP Nezdinde TL Uzlaşmalı Vadeli Döviz Alım-Satım İşlemlerinde de, sözleşmelerin değer artış ve azalışları günlük olarak kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

Swap İşlemleri

TCMB ve BİST nezdinde yapılan swap işlemlerinin valör tarihinde ilgili kıymetlerin (TL, döviz, altın) alışı/satışı gerçekleştirilir. Valör tarihinde alışı/satışı taahhüdü ile borçlar/alacaklar nazım hesaplarda muhasebeleştirilmektedir. Ay sonlarında GUD artışları/azalışları bilançoda ve kâr/zarar tablosunda takip edilmekte, vadede işlemten doğan kâr/zarar ve faize ilişkin tutarlar kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ (Devamı)

(f) Finansal varlıklar (devamı)

Değer Düşüklüğü

Banka, değer düşüklüğü karşılıklarının hesaplanmasında beklenen kredi zararları modelini uygulamaktadır. Beklenen kredi zarar tahmini tarafsız, olasılıklara göre ağırlıklandırılmış ve geçmiş olaylar, mevcut şartlar ve gelecekteki ekonomik şartlara ilişkin tahminler hakkında desteklenebilir bilgiler içermektedir.

Beklenen kredi zararı modeli, itfa edilmiş maliyetiyle ya da gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen finansal varlıklara ve ek olarak, borçlanma senetleri, sözleşme varlıkları, kredi taahhütleri ve finansal garanti sözleşmelerine uygulanır.

Beklenen kredi zararı, bir finansal aracın ömrü boyunca krediden beklenen zararların tahmini olmakla birlikte, ölçüm için aşağıdaki hususlar önem taşımaktadır:

- 1) Olası sonuçların aralıkları değerlendirilerek belirlenen tarafsız ve olasılık ağırlıklı miktar
- 2) Paranın zaman değeri
- 3) Geçmiş olaylar ile birlikte geleceğe ilişkin ekonomik koşullardaki tahminlerin operasyonel açıdan aşırı maliyet olmadan sunulması ve desteklenebilir bilgiler olması

12 Aylık beklenen kredi zararları, (raporlama tarihinden sonraki 12 ay içinde veya bir finansal aracın ömrü 12 aydan kısa ise daha kısa bir süre içinde) ömür boyu beklenen kayıp hesaplamasının bir parçasıdır.

Beklenen kredi zararı modelinin ana ilkesi, finansal araçların kredi kalitesinde bozulma veya iyileşmenin genel görünümünü yansıtabilmektedir. Zarar karşılığı veya karşılık olarak bilinen beklenen kredi zararının miktarı, kredi bozulmasının derecesine göre değişmektedir. Genel yaklaşıma göre iki ölçüm bulunmaktadır:

-12 Aylık Beklenen Zarar (1. Aşama), kredi kalitesinde önemli bir bozulma olmadıkça tüm varlıklar için geçerlidir.

-Ömürboyu Beklenen Zarar (2. ve 3. Aşama), kredi riskinde önemli bir artış meydana geldiğinde uygulanır.

Beklenen kredi zararı hesaplamasında aşağıdaki parametreler kullanılmaktadır:

Temerrüt Olasılığı: Kredinin ilgili vadede temerrüde düşme olasılığını ifade etmektedir, temerrüt olasılığı hesaplamasında kredi derecelendirme kuruluşlarının geçiş matrisi verileri kullanılmaktadır.

Temerrüt Halinde Kayıp: Temerrüt halinde krediden beklenen kayıp oranını ifade etmektedir

Temerrüt Tutarı: Nakdi krediler için risk bakiyesini ifade etmektedir.

Temerrüt Tanımı

Banka tarafından, aşağıdaki koşullarda borçlu temerrüde düşmüş (3.Aşama) olarak değerlendirilmekte ve temerrüde düşmüş krediler ömür boyu değer düşüklüğü uygulamasına tabi tutularak 3. Aşama olarak sınıflandırılmaktadır:

- 1) Karşı tarafın finansal yapısındaki bozulmalar ve ekonomik koşullar
- 2) Yönetim tarafından uygun görülen diğer tarafsız kriterler
- 3) Borçlunun 90 gün üzerinde gecikme gün sayısına sahip olması.

Kredi Riskinde Önemli Derece Artış Tanımı

Gelecekte ödeme sorunu beklenmeyen ve kredi borçlusunun kredi değerliliğinde zayıflama tespit edilmeyen krediler on iki aylık kredi değer düşüklüğü uygulamasına tabi krediler olarak 1. Aşama altında sınıflandırılır.

Borçluların borç ödeme veya nakit akışlarında olumsuz gelişmeler gözlemlenen, kredi sözleşmesinin şartlarının (anapara ve / veya faiz ödemeleri gecikme gün sayısının 30 günden fazla olması) yerine getirilmesinde sorunlar olan ve borç alan tarafın kredi riskinin önemli ölçüde arttığı tespit edilen krediler beklenen ömür boyu kredi zararı karşılığının uygulanmasına tabi krediler olarak 2.Aşama altında sınıflandırılır.

Dönem içinde ayrılan karşılıklar ilgili dönemin gelir tablosuna kaydedilmektedir. Yasal işlemlerin tamamlandığı ve alacakların tahsil edilemeyecek olduğunun belirlendiği tarihte, krediler, finansal tablolardan çıkarılır. Önceki dönemlerde karşılık ayrılmış olan verilen kredi ve avansların tahsil edilmesi durumunda söz konusu tutar dönem içinde ayrılan kredi risk karşılığından indirilmek suretiyle muhasebeleştirilir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ (Devamı)

(g) Finansal yükümlülükler

Banka'nın finansal yükümlülükleri ve özkaynak araçları, sözleşmeye bağlı düzenlemelere, finansal bir yükümlülüğün ve özkaynağa dayalı bir aracın tanımlanma esasına göre sınıflandırılır. Banka'nın tüm borçları düşüldükten sonra kalan varlıklarındaki hakkı temsil eden sözleşme özkaynağa dayalı finansal araçtır. Belirli finansal yükümlülükler ve özkaynağa dayalı finansal araçlar için uygulanan muhasebe politikaları aşağıda belirtilmiştir.

Finansal yükümlülükler gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal yükümlülükler veya diğer finansal yükümlülükler olarak sınıflandırılır.

Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal yükümlülükler

Gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal yükümlülükler, gerçeğe uygun değeriyle kayda alınır ve her raporlama döneminde, bilanço tarihindeki gerçeğe uygun değeriyle yeniden değerlendirilir. Gerçeğe uygun değerlerindeki değişim, gelir tablosunda muhasebeleştirilir. Gelir tablosunda muhasebeleştirilen net kazanç ya da kayıplar, söz konusu finansal yükümlülük için ödenen faiz tutarını da kapsar.

Diğer finansal yükümlülükler

Diğer finansal yükümlülükler, finansal borçlar dahil, başlangıçta işlem maliyetlerinden arındırılmış gerçeğe uygun değerleriyle muhasebeleştirilir.

Diğer finansal yükümlülükler sonraki dönemlerde etkin faiz oranı üzerinden hesaplanan faiz gideri ile birlikte etkin faiz yöntemi kullanılarak itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilir.

Etkin faiz yöntemi, finansal yükümlülüğün itfa edilmiş maliyetlerinin hesaplanması ve ilgili faiz giderinin ilişkili olduğu döneme dağıtılması yöntemidir. Etkin faiz oranı; finansal aracın beklenen ömrü boyunca veya uygun olması halinde daha kısa bir zaman dilimi süresince gelecekte yapılacak tahmini nakit ödemelerini tam olarak ilgili finansal yükümlülüğün net bugünkü değerine indirgeyen orandır.

(h) Geri alım ve geri satım anlaşmaları

Geri alım vaadi ile satılan menkul kıymetler gerçeğe uygun değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıklar olarak sınıflandırılır ve "bankalara borçlar" altında gösterilmektedir. Geri satım vaadi ile alınan menkul kıymetler bankalardan alacaklar hesabına kaydedilir. Satış ve geri alım fiyatı arasındaki fark faiz olarak kabul edilir ve etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak anlaşmanın süresi boyunca tahakkuk ettirilir.

Karşı taraflara ödünç verilen menkul kıymetler mali tablolarda gösterilmektedir. Ödünç alınan ve geri satım vaadi ile alım işlemleri için teminat olarak alınan menkul kıymetler, üçüncü taraflara satılmadığı sürece mali tablolara kaydedilmez. Üçüncü taraflara satılması durumunda sermaye piyasası işlemleri kârı veya zararı olarak kayda alınır. Söz konusu işlemler ile ilgili geri dönüş tutarları gerçeğe uygun değer üzerinden yükümlülük olarak kaydedilmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ (Devamı)

(i) Banknot üretimi

Kağıt para basma yetkisi Banka'ya aittir. Banka'nın banknot matbaasında üretilen yarı mamul banknot stokları Diğer Varlıklar hesabı altında maliyet tutarı üzerinden izlenmektedirler. Banknotlar ile ilgili harcamalar aktifleştirilmekte ve banknotların Banka'nın yedek deposuna transfer edildiği dönemde giderleştirilmektedir. Mamul ve yarı mamul maliyetleri; direkt maliyetler ile amortisman gideri, personel gideri, banknot taşıma gideri ve diğer üretim giderleri gibi genel giderleri içermektedir. Kullanılan hammaddenin birim maliyeti hareketli ağırlıklı ortalama metodu ile belirlenmektedir.

Banknotlar, ticari bankalardan tahsilat işlemi ile geri döndüğü takdirde tedavüldeki banknotlar hesabından düşülmektedir. Söz konusu banknotlar, fiziki durumlarına göre imha edilmekte ya da Banka'nın yedek deposuna alınmaktadır.

(j) Maddi duran varlıklar

Arsa ve binalar çoğunlukla Banka şubelerinden oluşmaktadır.

Maddi duran varlıklar, maliyet değerlerinden birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklükleri düşüldükten sonraki tutar üzerinden gösterilirler.

İnşa edilme aşamasındaki varlıklar, maliyet değerlerinden varsa değer düşüklüğü kaybı düşülerek gösterilirler. Maliyete inşa sırasında ödenen yasal harçlar da dahil edilir. Bu tür varlıklar, diğer sabit varlıklar için kullanılan amortisman yönteminde olduğu gibi, kullanıma hazır olduklarında amortisman tabi tutulurlar.

Arsalar ve yapılmakta olan yatırımlar dışında, maddi duran varlıkların maliyet tutarları, beklenen faydalı ömürlerine göre doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak amortisman tabi tutulur. Beklenen faydalı ömür, kalıntı değer ve amortisman yöntemi, tahminlerde ortaya çıkan değişikliklerin olası etkileri için her yıl gözden geçirilir ve tahminlerde bir değişiklik varsa ileriye dönük olarak muhasebeleştirilir.

Maddi duran varlıkların elden çıkarılması ya da bir maddi duran varlığın hizmetten alınması sonucu oluşan kazanç veya kayıp satış hasılatı ile varlığın defter değeri arasındaki fark olarak belirlenir ve gelir tablosuna dahil edilir.

Maddi duran varlıkların yaklaşık faydalı ömürleri aşağıda belirtilmiştir:

Binalar	16-50 yıl
Demirbaşlar ve taşıtlar	1-50 yıl

(k) Maddi olmayan varlıklar

Satın alınan maddi olmayan varlıklar

Satın alınan maddi olmayan varlıklar, maliyet değerlerinden birikmiş itfa payları ve birikmiş değer düşüklükleri düşüldükten sonraki tutarıyla gösterilirler. Bu varlıklar beklenen faydalı ömürlerine göre doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak itfa edilir. Beklenen faydalı ömür ve amortisman yöntemi, tahminlerde ortaya çıkan değişikliklerin olası etkilerini tespit etmek amacıyla her yıl gözden geçirilir ve tahminlerdeki değişiklikler ileriye dönük olarak muhasebeleştirilir.

Ticari markalar ve lisanslar

Satın alınan ticari markalar ve lisanslar, tarihi maliyetleriyle gösterilir. Ticari markalar ve lisansların sınırlı faydalı ömürleri bulunmaktadır ve maliyet değerlerinden birikmiş amortismanlar düşüldükten sonraki tutarıyla gösterilirler. Satın alınan ticari markalar ve lisanslar, beklenen faydalı ömürlerine göre doğrusal amortisman yönetimi kullanılarak itfa edilir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ (Devamı)

(k) Maddi olmayan varlıklar (devamı)

Bilgisayar yazılımı

Satın alınan bilgisayar yazılımları, satın alımı sırasında ve satın almadan kullanıma hazır olana kadar geçen sürede oluşan maliyetler üzerinden aktifleştirilir. Söz konusu maliyetler, faydalı ömürlerine göre (3-15 yıl) itfa edilir.

Bilgisayar yazılımlarını geliştirmek ve sürdürmekle ilişkili maliyetler, oluştukları dönemde gelir tablosuna kaydedilmektedir. Kontrolü Banka'nın elinde olan, saptanabilir ve kendine özgü yazılım ürünleri ile direkt ilişkilendirilebilen ve bir yıldan fazla süre ile maliyetinin üzerinde ekonomik fayda sağlayacak harcamalar maddi olmayan varlık olarak değerlendirilir. Maliyetler, yazılımı geliştiren çalışanların maliyetlerini ve genel üretim giderlerinin bir kısmını da içermektedir. Maddi olmayan varlık olarak değerlendirilen bilgisayar yazılım geliştirme maliyetleri, faydalı ömürleri üzerinden itfa edilir.

(l) Kiralama işlemleri

UFRS 16 Uyarınca Yapılan Kiralamalar

Banka, operasyonel kira yükümlülüğünü UFRS 16 uyarınca kiralamanın fiilen başladığı tarihte ödenmemiş olan kira ödemelerinin bugünkü değeri üzerinden ölçmektedir. Kira ödemeleri, Banka'nın alternatif borçlanma faiz oranı kullanılarak iskonto edilmektedir. Kiralamanın fiilen başladığı tarihten sonra Banka; defter değerini, kira yükümlülüğündeki faizi yansıtmak üzere artırmakta, defter değerini, yapılan kira ödemelerini yansıtmak üzere azaltmakta ve defter değerini, yeniden değerlendirmeleri ve kiralamada yapılan değişiklikleri yansıtmak üzere ya da revize edilmiş özü itibarıyla sabit kira ödemelerini yansıtmak üzere yeniden ölçmektedir. Kiralama süresindeki her bir döneme ait kira yükümlülüğüne ilişkin faiz, kira yükümlülüğünün kalan bakiyesine sabit bir dönemsel faiz oranı uygulanarak bulunan tutardır. Kiralamanın fiilen başladığı tarihten sonra Banka, kira yükümlülüğünü, kira ödemelerindeki değişiklikleri yansıtmak üzere yeniden ölçmektedir. Banka, kira yükümlülüğünün yeniden ölçülmüş tutarını, kullanım hakkı varlığında düzeltme olarak finansal tablolarına yansıtmaktadır. Banka, ilk kiralama süresinde veya satın alma seçeneğinin kullanılmasıyla ilgili bir değişiklik olması durumunda faiz oranındaki değişiklikleri yansıtan revize edilmiş bir iskonto oranı kullanmaktadır. Banka ayrı bir kiralama olarak muhasebeleştirilmeyen bir değişikliğe ilişkin olarak, değişikliğin uygulanma tarihinde revize edilmiş kira ödemelerini revize edilmiş bir iskonto oranıyla indirgeyerek kira yükümlülüğünü yeniden ölçmektedir. Revize edilmiş iskonto oranı değişikliğin uygulanma tarihindeki alternatif borçlanma faiz oranı olarak belirlenmektedir. Banka kiralamanın kapsamını daraltan değişiklikler için, kullanım hakkı varlığının defter değerini kiralamanın kısmen veya tamamen sonlandırılmasını yansıtmak üzere azaltmaktadır. Banka, kiralamanın kısmen veya tamamen sonlandırılmasıyla ilgili kazanç veya kayıpları kâr veya zararda muhasebeleştirilmektedir. Diğer tüm değişiklikler için kullanım hakkı varlığı üzerinde düzeltme yapılmaktadır.

(m) Tedavüldeki banknotlar

Tedavüldeki banknotlar - Türk Lirası

Banka tarafından ihraç edilen banknotlar, söz konusu banknotları elinde tutan kişi ve kuruluşlar adına Banka karşısında bir alacak ifade etmektedir. Tedavüldeki banknotlar ile ilgili yükümlülük finansal tablolara banknotların üzerindeki nominal değerleriyle kaydedilmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ (Devamı)

(m) Tedavüldeki banknotlar (devamı)

Tedavülden Kaldırılan Banknotlar - Türk Lirası ve Yeni Türk Lirası

5 Mayıs 2007 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile 1 Ocak 2005 tarihinde tedavüle çıkarılan Yeni Türk Lirası ve Yeni Kuruş’ta yer alan “Yeni” ibarelerinin 1 Ocak 2009 tarihinde kaldırılmasına karar verilmiş ve Türk Lirası banknotlar aynı tarih itibarıyla tedavüle çıkarılmıştır. Buna göre, Türk Lirası banknotlar ile birlikte 1 Ocak 2009 ve 31 Aralık 2009 tarihleri arasında yasal olarak tedavülde bulunan Yeni Türk Lirası banknotların tedavül mecburiyeti süresi 31 Aralık 2009 günü sona ermiştir.

Banka’ya değiştirilmek üzere önemli tutarda tedavülden kaldırılan banknot girişi beklenmemektedir. Banka söz konusu yükümlülükleri yasal olarak sona erdiği güne kadar finansal tablolarından çıkaramayacaktır.

Banka Türk Lirası ve Yeni Türk Lirası banknotlar ile ilgili olan yükümlülüğünü finansal tablolarda “Tedavüldeki Banknotlar” hesabı altında göstermektedir.

31 Aralık 2011 tarihi itibarıyla tedavülden kaldırılmış ve zamanaşımına uğramış, ancak halen dolaşımda bulunan banknotlardan kaynaklanan 4.893 TL diğer yedekler altında muhasebeleştirilmiştir.

31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla tedavülden kaldırılmış ve zamanaşımına uğramış, ancak halen dolaşımda bulunan banknotlardan kaynaklanan 147.146 TL, 2016 yılında diğer yedekler altında muhasebeleştirilmiştir.

(n) Karşılıklar

Geçmiş olaylardan kaynaklanan mevcut bir yükümlülüğün bulunması, yükümlülüğün yerine getirilmesinin muhtemel olması ve söz konusu yükümlülük tutarının güvenilir bir şekilde tahmin edilebilir olması durumunda finansal tablolarda karşılık ayrılır.

Karşılık olarak ayrılan tutar, yükümlülüğe ilişkin risk ve belirsizlikler göz önünde bulundurularak, bilanço tarihi itibarıyla yükümlülüğün yerine getirilmesi için yapılacak harcamanın en güvenilir şekilde tahmin edilmesi yoluyla hesaplanır.

Karşılığın, mevcut yükümlülüğün karşılanması için gerekli tahmini nakit akımlarını kullanarak ölçülmesi durumunda söz konusu karşılığın defter değeri, ilgili nakit akımlarının bugünkü değerine eşittir.

Karşılığın ödenmesi için gerekli olan ekonomik faydanın bir kısmı ya da tamamının üçüncü taraflarca karşılanmasının beklendiği durumlarda, tahsil edilecek tutar, ilgili tutarın tahsil edilmesinin hemen hemen kesin olması ve güvenilir bir şekilde ölçülmesi halinde varlık olarak muhasebeleştirilir.

(o) Kıdem tazminatı yükümlülüğü

Türkiye’de mevcut kanunlar ve toplu iş sözleşmeleri hükümlerine göre kıdem tazminatı, emeklilik veya işten çıkarılma durumunda ödenmektedir. Güncellenmiş olan UMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar Standardı (“UMS 19”) uyarınca söz konusu türdeki ödemeler tanımlanmış emeklilik fayda planları olarak nitelendirilir.

Bilançoda muhasebeleştirilen kıdem tazminatı yükümlülüğü, tüm çalışanların emeklilikleri dolayısıyla ileride doğması beklenen yükümlülük tutarlarının net bugünkü değerine göre hesaplanmış ve finansal tablolara yansıtılmıştır. Hesaplanan tüm aktüeryal kazançlar ve kayıplar kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak diğer kapsamlı gelir / (gider) olarak muhasebeleştirilmektedir.

(p) İlişkili taraflar

Bu finansal tabloların amacı doğrultusunda Banka’nın hissedarları ile birlikte kamu işletmeleri ilişkili taraflar olarak kabul edilip dipnotlarda gösterilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası (“TL”) olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ (Devamı)

(r) Nakit ve nakit benzerleri

Nakit ve nakit benzeri kalemleri, nakit para, vadesiz mevduat ve satın alım tarihinden itibaren vadeleri 3 ay veya 3 aydan daha az olan, hemen nakde çevrilebilecek olan ve önemli tutarda değer değişikliği riski taşımayan yüksek likiditeye sahip diğer kısa vadeli yatırımlardır.

(s) Kârın dağıtılması

TCMB Kanunu'nun 60. maddesine istinaden Banka'nın yıllık yasal safi kârı, aşağıdaki şekilde dağıtılır.

- i) Hisse senetlerinin nominal değerleri üzerinden, %6 oranında ilk kâr hissesi olarak hissedarlara,
- ii) Yukarıdaki yüzdeler tutarının düşülmesinden sonra kalan miktarın en çok %5'i, iki aylık maaş tutarını geçmemek üzere Banka mensuplarına ve %10'u ihtiyat akçesine,
- iii) Hisse senetlerinin nominal değerleri üzerinden Genel Kurul kararıyla en çok %6 nispetinde ikinci kâr hissesi olarak hissedarlara verilmektedir.

Bu dağıtımdan sonra kalan bakiye T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı'na (“Hazine”) transfer edilmektedir. Son yıl kârından ayrılan ihtiyat akçesi hariç, birikmiş ihtiyat akçeleri her yıl kâra katılarak dağıtılabilir.

Banka'nın muhasebe defterlerini ve yasal finansal tablolarını Türk Ticaret Kanunu, vergi mevzuatı ve TCMB Kanunu'na uygun olarak hazırlaması sebebiyle TCMB Kanunu'na uygun olarak Banka'nın kâr dağıtımına baz olan kârı Banka'nın söz konusu yasal finansal tablolarında yer alan net dönem kârıdır.

(t) Saklama işlemleri

Banka, bireyler ve finansal kurumların nam ve hesabına varlıkları elinde bulundurarak yediemin işlevi görmektedir. Söz konusu finansal varlıkların Banka'nın varlıkları olmamaları sebebiyle söz konusu varlıklardan doğan gelirler finansal tabloların dışında tutulmaktadır. 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla Banka'nın saklamasında bulunan finansal varlıklar aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Emanete alınan kıymetler	687.201.504	520.021.161
Toplam	687.201.504	520.021.161

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ

(a) Finansal araçların kullanım stratejisi

Banka'nın faaliyetleri, doğası gereği finansal araçların kullanımını gerektirmektedir. Banka, diğer bankalardan ve kamu kuruluşlarından mevduat; Türkiye'de faaliyet gösteren banka ve finans kurumlarından zorunlu karşılık ve yurt dışında yerleşik vatandaşlardan döviz mevduatı (İşçi Dövizleri Hesapları) kabul etmektedir. Banka ayrıca, enflasyon hedefini gerçekleştirmek ve fiyat istikrarını sağlamak amacıyla sahip olduğu temel para politikası aracı olan kısa vadeli faiz oranlarını etkilemek amacıyla, açık piyasa işlemleri aracılığıyla kısa vadeli fon/menkul kıymet kabul etmekte ya da plase etmektedir.

Banka nezdindeki döviz tevdiat hesaplarına yatırılan döviz mevduatları ile Banka'nın düzenli ihaleler ve doğrudan alımlar suretiyle elde ettiği dövizler Banka'nın döviz rezervlerinin kaynağını oluşturan kalemler arasındadır. Banka, kendi döviz yükümlülükleri yanında T.C. Hükümeti mali ajanı sıfatıyla dış borç servisini gerçekleştirmek, dışsal şoklara karşı gerekli döviz likiditesini bulundurmak, para ve kur politikası uygulamalarını desteklemek, piyasalara güven vermek gibi amaçlarla döviz rezervi bulundurmaktadır. Banka, döviz rezervlerini TCMB Kanununda belirtildiği şekilde sırasıyla güvenli yatırım, likidite ve getiri önceliklerini dikkate alarak muhafazakâr bir yaklaşımla uluslararası piyasalarda yatırıma tabi tutmaktadır.

Bu çerçevede, Banka'nın maruz kaldığı finansal risklerin tamamına yakını, para ve kur politikalarının uygulanması, döviz rezervlerinin yönetilmesi, bankacılık kesimine ve T.C. Hükümeti'ne belirli bankacılık hizmetlerinin sunulması gibi yasal görevlerin yerine getirilmesi sürecinde ortaya çıkmaktadır. Banka, sözü edilen işlemler nedeniyle kredi, piyasa ve likidite risklerine maruz kalmaktadır. Banka'nın para otoritesi olarak para ve kur politikalarının uygulanması sürecinde karşılaştığı finansal riskler seçilen politika hedeflerinin bir sonucudur. Diğer taraftan, döviz rezervlerinin yönetimi sırasında ortaya çıkan finansal riskler bir yatırım tercihinin sonucu olarak ortaya çıkmakta, buna karşın Banka söz konusu riskleri muhafazakâr bir şekilde yöneterek en aza indirmeye çalışmaktadır. Döviz rezervleri, Banka Meclisi tarafından onaylanan Döviz Rezerv Yönetimi Yönetmeliği'nde ("Yönetmelik") belirlenmiş olan yatırım kriterleri ve bu çerçevede her yıl sonunda, takip eden yılda uygulanmak üzere Yönetim Komitesi'nin onayı ile uygulamaya konulan Model Portföy'de (MP) belirtilen hedefler ve limitler çerçevesinde yönetilmektedir.

(b) Kredi riski

Banka, gerçekleştirdiği finansal işlemlerde karşı tarafın işlemde doğan yükümlülüklerini kısmen veya tamamen yerine getirememesi olasılığı olarak tanımlanan kredi riskine maruz kalmaktadır. Kredi riski temel olarak, para politikası uygulamaları çerçevesinde bankalara kısa süreli likidite sağlamak için gerçekleştirilen açık piyasa ve bankalar arası para piyasası işlemlerinden, döviz depo işlemlerinden ve ödeme sistemlerinin aksamadan işlemlerini sağlamak üzere Gün İçi Limit uygulaması çerçevesinde bankalara verilen fonlar ile döviz rezerv yönetimi sırasında yapılan yatırımlardan kaynaklanmaktadır. Döviz rezerv yönetimi dışındaki bu işlemler sırasında ortaya çıkan kredi riski kaçınılmaz bir risk olmakla birlikte, işlem miktarının tamamının, belirli bir pay tutarını da içerecek şekilde döviz depoları, efektif ve altın ile birlikte çok yüksek kredi değerliliğine sahip ve ikincil piyasası bulunan kıymetlerle (Devlet iç borçlanma senetleri ve gelişmiş ülkelerin hazineleri tarafından ihraç edilen menkul kıymetler gibi) teminatlandırılması, mevcut risklerin düzenli izlenip gerektiğinde ilave teminat istenilmesi suretiyle söz konusu riskler yönetilmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

(b) Kredi riski (devamı)

Döviz rezerv yönetimi sırasında maruz kalınan kredi riskinin yönetimi, işlem yapılan kuruluşların temerrüt olasılığı ve temerrüt durumunda oluşacak finansal kaybın en aza indirilmesi ilkesi üzerine kurulmuştur. Bu çerçevede Banka, döviz rezerv yönetimi sırasında maruz kaldığı kredi riskini en aza indirmek için üç temelden oluşan bir risk yönetimi süreci uygulamaktadır. Banka, ilk olarak, yatırımlarını uluslararası kredi derecelendirme kuruluşlarının verdiği kredi notlarını esas alarak Yönetmelik ile belirlenmiş olan minimum kredi notu kısıtına uyan, yüksek kredi kalitesine sahip, önde gelen uluslararası finansal kuruluşlar ve borçlanıcılar ile sınırlandırmaktadır. Buna göre Banka, vadesi bir yılı geçmemek üzere en az A2 veya dengi kredi notuna sahip banka riski alabilmekte; en az A1 veya dengi kredi notuna sahip ülkelerce ihraç ya da garanti edilen menkul kıymetlere yatırım yapabilmektedir. Ayrıca, Banka, kredi notu kısıtı aranmaksızın Uluslararası Ödemeler Bankası, Uluslararası Para Fonu ve Uluslararası İslami Likidite Yönetimi Kuruluşu tarafından ihraç ya da garanti edilen menkul kıymetlere de yatırım yapabilmektedir. İkinci olarak, takas riski de dahil olmak üzere finansal kuruluşlar ile yapılan işlemlerden kaynaklanan tüm kredi risklerini kontrol etmek amacıyla belirlenen işlem limitlerinin toplamı, yönetilebilir rezervin belirli bir oranı ile sınırlandırılmaktadır. Her yıl Model Portföy kapsamında belirlenen söz konusu toplam kredi riski limiti ile devlet riski dışında kalan kredi riskinin Banka açısından kabul edilebilir düzeyin üzerine çıkmasının önlenmesi amaçlanmaktadır. Üçüncü olarak, Yönetmelik ile belirlenmiş olan minimum kredi notu sınırlamasına uyan kuruluşlar arasından, temel analiz ve finansal analiz yöntemlerini de kullanarak işlem yapılabilecek kuruluşlar belirlenmekte ve her bir kuruluşa sermaye büyüklüğü ve kredi değerliliğini de dikkate alan bir yöntemle bir kredi riski limiti tanınmaktadır. İlgili limitlerin toplamı döviz rezervimizin belirli bir oranını geçmemek üzere sınırlandırılmaktadır. Bu kapsamda, işlem yapılan tüm tarafların kredi riski göstergeleri de yakından takip edilip, üst yönetime raporlanmaktadır.

Sonuç olarak, ülke merkez bankaları ile uluslararası kuruluşların mevduat hesaplarında tutularak veya ülke hazineleri tarafından ihraç edilen ya da doğrudan garanti edilen kıymetler ile uluslararası kuruluşlar tarafından ihraç edilen kıymetlere yatırılarak yönetilmesi nedeniyle rezerv yönetimi sırasında alınan kredi riski çok düşük düzeylerde kalmaktadır.

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla varlıkların azami kredi riskine maruz tutarı varlık sınıflarına göre (Kredi notlarına göre yapılan sınıflandırma Moody's tarafından açıklanan kredi notları temel alınarak yapılmıştır) izleyen sayfadaki tabloda sunulmaktadır:

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

(b) Kredi riski (devamı)

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
	TL	Oran (%)	TL	Oran (%)
Bankalardan alacaklar	257.118.662	44	350.371.323	61
- Vadesiz mevduatlar	160.398.935	28	185.506.837	32
Merkez Bankaları (*)	148.848.621	26	177.395.325	31
A1	7.241.949	1	4.599.235	1
Aa1	34	<1	31	<1
Aa2	2.436.260	<1	8.599.983	1
Aa3	33.694.720	6	28.046.482	5
Aaa	105.475.527	18	136.134.771	24
Baa1	67	<1	61	<1
Baa3	64	<1	59	<1
Ratingi olmayan	-	-	14.703	<1
Uluslararası Kuruluşlar	7.951.159	1	7.098.121	1
Aa1	14	<1	12	<1
AAA	15.168	<1	28.073	<1
Ratingi olmayan	7.935.977	1	7.070.036	1
Yurt dışı Ticari Bankalar	3.599.155	1	1.013.391	<1
A1	41.909	<1	17.215	<1
A2	1.010	<1	216	<1
A3	11.534	<1	8.505	<1
Aa1	2.247.902	<1	937.476	<1
Aa2	19.019	<1	13.897	<1
Aa3	1.239.290	<1	18.017	<1
B3	3.213	<1	1.834	<1
Baa1	182	<1	117	<1
Ratingi olmayan	35.096	<1	16.114	<1
- Vadeli mevduatlar	82.021.551	14	55.567.389	10
Merkez Bankaları (*)	62.558.744	11	24.383.729	4
Aaa	53.407.150	9	12.826.600	2
Aa2	9.151.594	2	11.557.129	2
Uluslararası Kuruluşlar	11.750.562	2	17.546.776	3
AAA	11.750.562	2	17.546.776	3
Yurt dışı Ticari Bankalar	7.712.245	1	7.406.385	1
A2	1.674.750	<1	460.920	<1
Aa2	-	-	40.093	<1
Aa3	6.037.495	1	5.336.923	1
Ratingi olmayan	-	-	1.568.449	<1
Yurt içi Ticari Bankalar	-	-	6.230.499	1
B1	-	-	2.869.462	<1
B2	-	-	1.689.692	<1
B3	-	-	689.939	<1
Ratingi olmayan	-	-	981.406	<1
- Geri satım vaadi ile alım işlemlerinden alacaklar	11.527.206	2	34.940.725	6
Yurt içi Ticari Bankalar	11.527.206	2	34.940.725	6
B1	8.467.246	1	28.710.762	5
B2	2.734.823	<1	493.915	1
Caa1	-	-	112.683	<1
Ratingi olmayan	325.137	<1	1.183.365	<1
- Bankalararası para piyasası işlemlerinden alacaklar	3.170.970	1	74.356.372	13
B3	3.170.970	<1	72.415.955	<1
Ratingi olmayan	-	-	1.940.417	<1
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar	220.331.967	38	143.724.892	25
Yabancı Ülke Hazinelei	189.381.466	33	117.485.031	20
Aaa	74.098.680	13	74.737.708	13
Aa1	12.743.994	2	6.958.132	1
Aa2	41.844.012	7	18.871.259	3
Aa3	28.166.595	5	6.960.390	1
A1	11.393.111	2	9.957.542	2
Baa1	21.135.074	4	-	-
Uluslararası Kuruluşlar	11.543.037	2	12.232.451	2
Aaa	11.543.037	2	12.232.451	2
Hazine	19.407.464	3	13.703.785	2
B1	19.407.464	3	13.703.785	2
Yurt içi Ticari Bankalar	-	-	303.625	<1
Ratingi olmayan	-	-	303.625	<1
Verilen kredi ve avanslar	102.612.213	18	80.957.498	14
B1	94.139.615	16	77.222.737	13
B2	3.001.376	1	1.655.580	<1
B3	846.725	<1	566.464	<1
Caa1	662.335	<1	174.236	<1
Ratingi olmayan	1.340.529	<1	534.230	<1
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar	1.760.394	<1	1.468.827	<1
Uluslararası Kuruluşlar	1.760.107	<1	1.468.578	<1
Yurt dışı Finansal Kuruluşlar	287	<1	249	<1
Toplam	581.823.236		576.522.540	

(*) Merkez Bankaları, rating kuruluşları tarafından kredi derecelendirilmesine tabi tutulmadığından ait oldukları ülkelerin ratingleri kullanılmıdır.

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Banka'nın yurt içi ticari bankalardan geri satım vaadi ile alım işlemleri çerçevesinde toplam 11.527.206 TL (31 Aralık 2018: 34.940.725 TL) tutarında alacağı bulunmaktadır. Banka'nın 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla yurt içindeki ticari bankalardan geri satım vaadi ile alım işlemleri çerçevesinde bulunan alacaklarına ilişkin bankalardan almış olduğu menkul kıymet teminatlarının gerçeğe uygun değeri 11.592.471 TL'dir (31 Aralık 2018: 34.917.975 TL).

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

(b) Kredi riski (devamı)

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla, menkul kıymet teminatlarının tamamı Hazine tarafından ihraç edilen tahvillerdir.

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla kredi riskine maruz tutarın sektörlere göre sınıflandırması aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019						Toplam
	Yabancı Ülke Hazineleri	Yabancı Ülke Merkez Bankaları	Uluslararası Finansal Kuruluşlar	Yurt içi Finansal Kuruluşlar	Yurt dışı Finansal Kuruluşlar	Hazine	
Bankalardan alacaklar	-	211.407.365	19.701.721	14.698.176	11.311.400	-	257.118.662
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar	189.381.466	-	11.543.037	-	-	19.407.464	220.331.967
Verilen kredi ve avanslar	-	25.833	-	102.586.380	-	-	102.612.213
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar	-	-	1.760.107	-	287	-	1.760.394
Toplam	189.381.466	211.405.517	32.979.472	117.284.556	11.364.761	19.407.464	581.823.236
	31 Aralık 2018						Toplam
	Yabancı Ülke Hazineleri	Yabancı Ülke Merkez Bankaları	Uluslararası Finansal Kuruluşlar	Yurt içi Finansal Kuruluşlar	Yurt dışı Finansal Kuruluşlar	Hazine	
Bankalardan alacaklar	-	201.779.054	24.644.897	115.527.596	8.419.776	-	350.371.323
Gerçeğe uygun değer farkı kâr /zarara yansıtılan finansal varlıklar	117.485.031	-	12.232.451	303.625	-	13.703.785	143.724.892
Verilen kredi ve avanslar	-	22.879	-	80.934.619	-	-	80.957.498
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelir tablosuna yansıtılan finansal varlıklar	-	-	1.468.578	-	249	-	1.468.827
Toplam	117.485.031	201.866.981	38.304.326	196.765.840	8.396.577	13.703.785	576.522.540

Yukarıdaki tabloda gösterildiği gibi Banka'nın kredi riski, 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla, yabancı ülke hazineleri ve merkez bankaları, uluslararası ve yurt içi finansal kuruluşlar ve Hazine'de yoğunlaşmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

(b) Kredi riski (devamı)

Varlıklar ve yükümlülüklerin 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla coğrafi dağılımı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019					
	Türkiye	Diğer Avrupa Ülkeleri	Kanada ve ABD	Güney Doğu Asya	Diğer Ülkeler	Toplam
Nakit değerler	22.458.738	-	-	-	-	22.458.738
Bankalardan alacaklar	14.698.176	132.991.710	64.847.794	8.462.323	36.118.659	257.118.662
Gerçeğe uygun değer farkı kâr /zarara yansıtılan finansal varlıklar	19.407.464	179.896.656	9.634.736	11.393.111	-	220.331.967
Verilen kredi ve avanslar	102.586.380	-	-	-	25.833	102.612.213
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar	-	1.700.992	-	59.402	-	1.760.394
Altın rezervleri	147.505.480	14.222.921	-	-	-	161.728.401
Maddi duran varlıklar	1.691.205	-	-	-	-	1.691.205
Maddi olmayan varlıklar	38.387	-	-	-	-	38.387
Diğer varlıklar	458.754	4.867	25.063	1.866	525	491.075
Toplam varlıklar	308.844.584	328.817.146	74.507.593	19.916.702	36.145.017	768.231.042
Tedavüldeki banknotlar	153.362.376	-	-	-	-	153.362.376
Bankalara borçlar	378.474.502	2	-	4.822.984	41.203.193	424.500.681
Diğer mevduatlar	74.090.730	1.896.717	2.768	184	93	75.990.492
Uluslararası kuruluşlara borçlar	-	-	117.206	-	32.346	149.552
Diğer alınan banka kredileri	4.768.788	-	-	-	-	4.768.788
Vergi yükümlülüğü	4.898.615	-	-	-	-	4.898.615
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	11.180.208	-	-	-	-	11.182.074
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal yükümlülükler	223.182	-	-	-	-	223.182
Diğer yükümlülükler	798.165	297.472	259.792	1.599	2.055	1.359.082
Kıdem tazminatı yükümlülüğü	209.545	-	-	-	-	209.545
Öz sermaye	-	-	-	-	91.588.520	91.588.520
Toplam yükümlülükler ve öz sermaye	628.006.111	2.194.191	379.766	4.824.767	132.826.207	768.231.042
Net bilanço pozisyonu	(319.161.527)	326.622.955	74.127.827	15.091.935	(96.681.190)	-

	31 Aralık 2018					
	Türkiye	Diğer Avrupa Ülkeleri	Kanada ve ABD	Güney Doğu Asya	Diğer Ülkeler	Toplam
Nakit değerler	18.152.956	-	-	-	-	18.152.956
Bankalardan alacaklar	115.527.597	187.537.789	20.933.534	6.850.892	19.521.511	350.371.323
Gerçeğe uygun değer farkı kâr /zarara yansıtılan finansal varlıklar	14.007.410	84.012.599	35.747.341	9.957.542	-	143.724.892
Verilen kredi ve avanslar	80.934.619	-	-	-	22.879	80.957.498
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar	-	1.416.218	-	52.609	-	1.468.827
Altın rezervleri	85.650.251	20.942.653	-	-	-	106.592.904
Maddi duran varlıklar	1.634.695	-	-	-	-	1.634.695
Maddi olmayan varlıklar	27.832	-	-	-	-	27.832
Diğer varlıklar	740.713	4.418	1.315.709	57.001	403	2.118.244
Toplam varlıklar	316.676.073	293.913.677	57.996.584	16.918.044	19.544.793	705.049.171
Tedavüldeki banknotlar	132.261.722	-	-	-	-	132.261.722
Bankalara borçlar	348.264.052	2	-	443.369	30.485.542	379.192.965
Diğer mevduatlar	41.576.668	2.161.364	2.993	207	103	43.741.335
Uluslararası kuruluşlara borçlar	-	-	105.109	-	-	105.109
Diğer alınan banka kredileri	13.597.426	-	-	-	-	13.597.426
Diğer yükümlülükler	2.397.046	-	-	-	-	2.397.046
Vergi yükümlülüğü	2.885.545	-	-	-	-	2.885.545
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	9.896.596	-	-	-	-	9.896.596
Kıdem tazminatı yükümlülüğü	173.605	-	-	-	-	173.605
Öz sermaye	120.797.822	-	-	-	-	120.797.822
Toplam yükümlülükler ve öz sermaye	671.850.482	2.161.366	108.102	443.576	30.485.645	705.049.171
Net bilanço pozisyonu	(355.174.409)	291.752.311	57.888.482	16.474.468	(10.940.852)	-

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

(b) Kredi riski (devamı)

Banka şüpheli alacakları için 3.f numaralı muhasebe politikasında anlatıldığı şekilde özel karşılık ayırmakta ve karşılık tutarının belirlenmesinde kredi ile ilgili teminatlar ve üçüncü kişilerin garantileri dikkate alınmaktadır. Şüpheli alacak karşılığının belirlenmesinde kredinin kayıtlı değeri ile gelecekteki nakit akımlarının, garanti ve teminatlardan tahsil edilmesi beklenen nakit akımları dahil, kredinin orijinal etkin faiz oranı ile hesaplanmış bugünkü değeri arasındaki fark kullanılmaktadır.

Banka'nın alacaklarını yeniden yapılandırma politikası kredi ödemelerinin daha uzun bir süreye yayılması, ödeme dönemlerinin değiştirilmesi, kredi sözleşmesindeki şartların yeniden gözden geçirilerek kredi şartlarının değiştirilmesi veya ödemelerin ertelenmesi faaliyetlerini içermekte olup Banka ile karşı taraf arasında yapılan yeniden yapılandırma anlaşması Banka Meclisi tarafından onaylanmaktadır.

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla, Banka'nın kredi ve müşterilere verilen avanslar hesabı içerisinde yer alan karşılık ayrılmamış ancak gecikmesi bulunan kredi bakiyesi ve dolayısıyla söz konusu kredilere ait teminat veya garanti bulunmamaktadır.

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla, Banka'nın elden çıkarılmak amacıyla tutulan varlığı bulunmamaktadır.

(c) Piyasa riski

Piyasa riski, finansal piyasalardaki fiyatların dalgalanması sonucunda zarara uğrama olasılığını ifade etmekte olup, Banka açısından piyasa riskinin en önemli kaynakları, TL ve rezerv para birimlerine ait faiz oranları, döviz kurları ve altın fiyatlarıdır. Banka, ülkedeki para otoritesi olması itibarıyla, büyük ölçüde açık piyasa işlemleri için kullandığı DİBS portföyünden kaynaklanan TL faiz oranı riskini fiyat istikrarı ve finansal istikrar hedeflerinin izin verdiği sınırlarda yönetmekte ve ölçüp raporlamaktadır. Bu çerçevede Banka'nın maruz kaldığı TL faiz oranı riski dışında, maruz kaldığı piyasa riskinin asıl olarak bilançosunda yer alan döviz varlık ve yükümlülüklerinden kaynaklandığını söylemek mümkündür.

Banka, maruz kaldığı piyasa riskini yönetmek için, politika hedeflerini ve rezerv bulundurma gerekçelerini dikkate alarak "Varlık/Yükümlülük Uyumu" yaklaşımını benimsemiştir. Ancak, benzer yaklaşımları kullanan ticari bankalardan farklı olarak bu yaklaşım çerçevesinde dikkate alınan yükümlülükler Banka bilançosunda yer alan döviz yükümlülükleri yanında Hazine adına gerçekleştirilecek dış borç ödemeleri gibi bilançoda yer almayan tahmini nakit akımlarını da içermektedir. Bu yaklaşım çerçevesinde, her yıl Banka'nın risk toleransını yansıtmak üzere MP belirlenmekte, MP'nin temel değişkenleri olan döviz kompozisyonu ve vade yapısına ilişkin hedefler ve bu hedeflerden sapma limitleri ile piyasa riskinin en aza indirilmesine çalışılmaktadır.

(d) Kur riski

Banka, kur politikasını uygulamak ve diğer politika hedeflerini gerçekleştirmek amacıyla döviz pozisyonu taşıdığından kur riskine maruz kalmaktadır. Kur riski, TL ile bilançoda yer alan yabancı para birimleri arasındaki kurların dalgalanmasından kaynaklanmakta olup, yabancı para birimlerindeki net bilanço pozisyonlarının büyüklüğü ile doğrudan ilişkilidir. Bilançodaki yabancı para net genel pozisyonu ise uygulanan para ve kur politikalarının bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Ancak, para birimleri bazında taşınan net pozisyonların dağılımı da, söz konusu para birimlerinin birbirlerine karşı olan değerlerindeki dalgalanmalar nedeniyle Banka'nın taşıdığı kur riskini etkilemektedir.

Bu çerçevede Banka, MP kapsamında döviz rezervleri için belirlediği döviz kompozisyonu hedefleri ve bu hedeflerden sapma limitleri ile kur riskini kontrol etmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

(d) Kur riski (devamı)

Banka'nın 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla yabancı para net genel pozisyonu aşağıdaki tabloda özetlenmiştir. Söz konusu tabloda, Banka'nın para birimi cinsinden sınıflandırılmış, kayıtlı değerleri üzerinden varlıkları, yükümlülükleri ve öz sermayesi yer almaktadır:

	31 Aralık 2019										
	Yabancı Para							Diğer	Toplam	TL	TOPLAM
	ABD Doları	Avro	CHF	JPY	GBP	SDR					
Nakit değerler	11.148.285	10.790.822	156.667	3.298	207.050	-	30.457	22.336.579	122.159	22.458.738	
Bankalardan alacaklar	72.113.514	123.023.771	60.299	1.008.895	733.435	7.946.294	37.511.139	242.397.347	14.721.315	257.118.662	
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar	38.852.246	126.669.526	-	-	16.933.699	-	18.469.031	200.924.502	19.407.465	220.331.967	
Verilen kredi ve avanslar	40.430.784	61.935.081	-	18.763	213.102	-	14.483	102.612.213	-	102.612.213	
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar	1.677.891	287	-	-	-	82.216	-	1.760.394	-	1.760.394	
Altın rezervleri	-	-	-	-	-	-	161.728.401	161.728.401	-	161.728.401	
Maddi duran varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	1.691.205	1.691.205	
Maddi olmayan varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	38.387	38.387	
Diğer varlıklar	25.349	899	-	684	265	-	846	28.043	463.032	491.075	
Toplam varlıklar	164.248.069	322.420.386	216.966	1.031.640	18.087.551	8.028.510	217.754.357	731.787.479	36.443.563	768.231.042	
Tedavüldeki banknotlar	-	-	-	-	-	-	-	-	153.362.376	153.362.376	
Bankalara borçlar	199.428.450	162.757.794	-	-	114.664	-	12.105.581	374.406.489	50.094.192	424.500.681	
Diğer mevduatlar	9.172.774	25.831.490	30.994	6.004	24.224	7.884.701	3.919	42.954.106	33.036.386	75.990.492	
Uluslararası kuruluşlara borçlar	-	-	-	-	-	-	-	-	149.552	149.552	
Diğer alınan banka kredileri	-	-	-	-	-	-	-	-	4.768.788	4.768.788	
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal yükümlülükler	223.182	-	-	-	-	-	-	223.182	-	223.182	
Diğer yükümlülükler	262.055	339.922	6.444	1.599	7.865	-	8.002	625.887	733.196	1.359.083	
Vergi yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	4.898.615	4.898.615	
Ertelemiş vergi yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	11.180.208	11.180.208	
Kıdem tazminatı yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	209.545	209.545	
Öz sermaye	-	-	-	-	-	-	-	-	91.588.520	91.588.520	
Toplam yükümlülükler ve öz sermaye	209.086.461	188.929.206	37.438	7.603	146.753	7.884.701	12.117.502	418.209.664	350.021.378	768.231.042	
Net bilanço pozisyonu	(44.838.392)	133.491.180	179.528	1.024.037	17.940.798	143.809	205.636.855	313.577.815	(313.577.815)	-	
Net bilanço dışı pozisyonu	(67.471.246)	(5.786.022)	-	-	-	-	(35.762.914)	(109.020.182)	109.117.722	97.540	
Net döviz pozisyonu	(112.309.638)	127.705.158	179.528	1.024.037	17.940.798	143.809	169.873.941	204.557.633	(204.460.093)	97.540	

	31 Aralık 2018										
	Yabancı Para							Diğer	Toplam	TL	TOPLAM
	ABD Doları	Avro	JPY	CHF	GBP	SDR					
Nakit değerler	10.082.190	7.551.139	2.846	136.508	257.805	-	38.798	18.069.286	83.670	18.152.956	
Bankalardan alacaklar	51.351.656	161.176.256	2.213.959	30.173	279.679	7.082.719	18.939.569	241.074.011	109.297.312	350.371.323	
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar	54.117.740	44.629.946	-	-	14.373.282	-	16.596.514	129.717.482	14.007.410	143.724.892	
Verilen kredi ve avanslar	35.841.406	44.886.628	3.596	-	198.441	-	27.427	80.957.498	-	80.957.498	
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar	1.395.359	249	-	-	-	73.219	-	1.468.827	-	1.468.827	
Altın rezervleri	-	-	-	-	-	-	106.592.904	106.592.904	-	106.592.904	
Maddi duran varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	1.634.695	1.634.695	
Maddi olmayan varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	27.832	27.832	
Diğer varlıklar	1.315.911	56.500	599	-	227	-	397	1.373.634	744.610	2.118.244	
Toplam varlıklar	154.104.262	258.300.718	2.221.000	166.681	15.109.434	7.155.938	142.195.609	579.253.642	125.795.529	705.049.171	
Tedavüldeki banknotlar	-	-	-	-	-	-	-	-	132.261.722	132.261.722	
Bankalara borçlar	181.813.667	137.914.593	-	-	135.474	-	-	319.863.734	59.329.231	379.192.965	
Diğer mevduatlar	3.593.912	14.479.257	527.334	28.352	2.670	7.021.869	10	25.653.404	18.087.931	43.741.335	
Uluslararası kuruluşlara borçlar	-	-	-	-	-	-	-	-	105.109	105.109	
Diğer alınan banka kredileri	-	-	-	-	-	-	-	-	13.597.426	13.597.426	
Diğer yükümlülükler	635.600	213.627	1.291	3.730	6.177	-	6.254	866.679	1.530.367	2.397.046	
Vergi yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	2.885.545	2.885.545	
Ertelemiş vergi yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	9.896.596	9.896.596	
Kıdem tazminatı yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	173.605	173.605	
Öz sermaye	-	-	-	-	-	-	-	-	120.797.822	120.797.822	
Toplam yükümlülükler ve öz sermaye	186.043.179	152.607.477	528.625	32.082	144.321	7.021.869	6.264	346.383.817	358.665.354	705.049.171	
Net bilanço pozisyonu	(31.938.917)	105.693.241	1.692.375	134.599	14.965.113	134.069	142.189.345	232.869.825	(232.869.825)	-	
Net bilanço dışı pozisyonu	84.516	-	-	-	-	-	(18.114.803)	(18.030.287)	22.084.838	4.054.551	
Net döviz pozisyonu	(31.854.401)	105.693.241	1.692.375	134.599	14.965.113	134.069	124.074.542	214.839.538	(210.784.987)	4.054.551	

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası (“TL”) olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

(d) Kur riski (devamı)

Kambiyo kâr/zararının döviz kurlarındaki hareketliliğe karşı olan duyarlılığını ölçmek için, TL'nin bütün yabancı paralar karşısında %10 değer kazandığı varsayımı altında yabancı para net pozisyon değerleri yeniden hesaplanmıştır. Böyle bir varsayım dayanan senaryonun Banka'nın 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla mevcut net döviz pozisyonunun toplam piyasa değerinde yol açacağı değer kaybı aşağıdaki tablolarda sunulmaktadır:

Net yabancı para pozisyonunun duyarlılığı:

		31 Aralık 2019							
		Yabancı Para							
	ABD Doları	AVRO	CHF	JPY	GBP	SDR	Diğer	Toplam	
Toplam varlıklar	164.248.069	322.420.386	216.966	1.031.640	18.087.551	8.028.510	217.754.357	731.787.479	
Toplam yükümlülükler	209.086.461	188.929.206	37.438	7.603	146.753	7.884.701	12.117.502	418.209.664	
Net bilanço pozisyonu	(44.838.392)	133.491.180	179.528	1.024.037	17.940.798	143.809	205.636.855	313.577.815	
Net bilanço dışı pozisyonu	(67.471.246)	(5.786.022)	-	-	-	-	(35.762.914)	(109.020.182)	
Net döviz pozisyonu	(112.309.638)	127.705.158	179.528	1.024.037	17.940.798	143.809	169.873.941	204.557.633	
TL'nin %10 değer kazanması senaryosu	11.230.964	(12.770.516)	(17.953)	(102.404)	(1.794.080)	(14.381)	(16.987.394)	(20.455.763)	

		31 Aralık 2018							
		Yabancı Para							
	ABD Doları	AVRO	JPY	CHF	GBP	SDR	Diğer	Toplam	
Toplam varlıklar	154.104.262	258.300.718	2.221.000	166.681	15.109.434	7.155.938	142.195.609	579.253.642	
Toplam yükümlülükler	186.043.179	152.607.477	528.625	32.082	144.321	7.021.869	6.264	346.383.817	
Net bilanço pozisyonu	(31.938.917)	105.693.241	1.692.375	134.599	14.965.113	134.069	142.189.345	232.869.825	
Net bilanço dışı pozisyonu	84.516	-	-	-	-	-	(18.114.803)	(18.030.287)	
Net döviz pozisyonu	(31.854.401)	105.693.241	1.692.375	134.599	14.965.113	134.069	124.074.542	214.839.538	
TL'nin %10 değer kazanması senaryosu	3.185.440	(10.569.324)	(169.238)	(13.460)	(1.496.511)	(13.407)	(12.407.454)	(21.483.954)	

(e) Faiz riski

Banka, piyasa faiz oranlarındaki dalgalanmalar nedeniyle zarara uğrama olasılığı olarak ifade edilen faiz oranı riskine maruz kalmaktadır. Faiz oranı riski, varlıkların, yükümlülüklerin ve bilanço dışı kalemlerin vadeleri veya yeniden fiyatlandırılması arasındaki zaman farklarını içeren çeşitli faktörlerden kaynaklanmaktadır. Getiri eğrisinin şeklinde veya eğiminde meydana gelen değişiklikler de faiz oranı riskine yol açmaktadır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası (“TL”) olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

(e) Faiz riski (devamı)

Banka'nın 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla faiz oranı riskine maruz pozisyonu TL ve yabancı para aktif ve pasifler için, aşağıdaki tablolarda özetlenmiştir. Tablolarda, Banka'nın sözleşme yeniden fiyatlandırma tarihlerine kalan süreler gereğince sınıflandırılmış kayıtlı değerleri üzerinden varlık ve yükümlülükleri yer almaktadır.

	31 Aralık 2019														
	Yabancı Para							TL							
	1 aya Kadar	1 - 3 ay	3 ay - 1 yıl	1 - 5 yıl	5 yıl ve üzeri	Faizsiz	YP Toplam	1 aya Kadar	1 - 3 ay	3 ay - 1 yıl	1 - 5 yıl	5 yıl ve üzeri	Faizsiz	TL Toplam	Toplam
Nakit değerler	-	-	-	-	-	22.336.579	22.336.579	-	-	-	-	-	122.159	122.159	22.458.738
Bankalardan alacaklar	82.021.551	-	-	-	-	160.375.796	242.397.347	14.698.176	-	-	-	-	23.139	14.721.315	257.118.662
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar	18.948.461	56.390.363	112.861.385	12.724.293	-	-	200.924.502	5.104.342	12.033.283	2.269.840	-	-	-	19.407.465	220.331.967
Verilen kredi ve avanslar	9.441.864	28.813.536	64.330.980	-	-	25.833	102.612.213	-	-	-	-	-	-	-	102.612.213
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar	-	-	-	-	-	1.760.394	1.760.394	-	-	-	-	-	-	-	1.760.394
Altın rezervleri	-	-	-	-	-	161.728.401	161.728.401	-	-	-	-	-	-	-	161.728.401
Maddi duran varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.691.205	1.691.205	1.691.205
Maddi olmayan varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38.387	38.387	38.387
Diğer varlıklar	-	-	-	-	-	28.043	28.043	-	-	-	-	-	463.032	463.032	491.075
Toplam varlıklar	110.411.876	85.203.899	177.192.365	12.724.293	-	346.255.046	731.787.479	19.802.518	12.033.283	2.269.840	-	-	2.337.922	36.443.563	768.231.042
Tedavüldeki banknotlar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	153.362.376	153.362.376	153.362.376
Bankalara borçlar	171.698.926	-	-	-	-	202.707.563	374.406.489	17.409.578	-	-	-	-	32.684.614	50.094.192	424.500.681
Diğer mevduatlar	36.351.908	-	-	-	-	6.602.198	42.954.106	32.775.746	-	-	-	-	260.640	33.036.386	75.990.492
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal yükümlülükler	130.594	70.493	22.095	-	-	-	223.182	-	-	-	-	-	-	-	223.182
Uluslararası kuruluşlara borçlar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	149.552	149.552	149.552
Diğer alınan banka kredileri	-	-	-	-	-	-	-	4.768.788	-	-	-	-	-	4.768.788	4.768.788
Diğer yükümlülükler	-	-	-	-	-	625.887	625.887	-	-	-	-	-	733.196	733.195	1.359.083
Vergi Yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.898.615	4.898.615	4.898.615
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11.180.208	11.180.208	11.180.208
Kıdem tazminatı yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	209.545	209.545	209.545
Öz sermaye	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	91.588.520	91.588.520	91.588.520
Toplam yükümlülükler ve öz sermaye	208.181.428	70.493	22.095	-	-	209.935.648	418.209.664	54.954.112	-	-	-	-	295.067.266	350.021.378	768.231.042
Bilançodaki faize duyarlı açık	(97.769.552)	85.133.406	177.170.270	12.724.293	-	136.319.398	313.577.815	(35.151.581)	12.033.283	2.269.840	-	-	(292.729.344)	(313.577.815)	-

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası (“TL”) olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

(e) Faiz riski (devamı)

	31 Aralık 2018							31 Aralık 2018							Toplam
	Yabancı Para							TL							
	1 aya Kadar	1 - 3 ay	3 ay - 1 yıl	1 - 5 yıl	5 yıl ve Üzeri	Faizsiz	YP Toplam	1 aya kadar	1 - 3 ay	3 ay - 1 yıl	1 - 5 yıl	5 yıl ve üzeri	Faizsiz	TL Toplam	
Nakit değerler	-	-	-	-	-	18.069.286	18.069.286	-	-	-	-	-	83.670	83.670	18.152.956
Bankalardan alacaklar	55.567.389	-	-	-	-	185.506.622	241.074.011	109.297.096	-	-	-	-	265	109.297.312	350.371.323
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar	22.193.405	48.306.006	59.218.071	-	-	-	129.717.482	5.625.432	7.392.266	636.087	-	-	303.625	14.007.410	143.724.892
Verilen kredi ve avanslar	7.844.815	17.537.738	55.552.066	-	-	22.879	80.957.498	-	-	-	-	-	-	-	80.957.498
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar	-	-	-	-	-	1.468.827	1.468.827	-	-	-	-	-	-	-	1.468.827
Altın rezervleri	-	-	-	-	-	105.904.019	105.904.019	-	-	-	-	-	688.885	688.885	106.592.904
Maddi duran varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.634.695	1.634.695	1.634.695
Maddi olmayan varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27.832	27.832	27.832
Diğer varlıklar	-	-	-	-	-	1.346.861	1.346.861	-	-	-	-	-	771.383	771.383	2.118.244
Toplam varlıklar	85.605.609	65.843.744	114.770.137	-	-	312.318.494	578.537.984	114.972.528	7.392.266	636.087	-	-	3.510.315	126.511.187	705.049.171
Tedavüldeki banknotlar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	132.261.722	132.261.722	132.261.722
Bankalara borçlar	-	-	-	-	-	319.863.734	319.863.734	-	37.187.201	-	-	-	22.142.030	59.329.231	379.192.965
Diğer mevduatlar	18.242.759	-	-	-	-	7.410.645	25.653.404	17.491.287	296.241	-	-	-	300.403	18.087.931	43.741.335
Uluslararası kuruluşlara borçlar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	105.109	105.109	105.109
Diğer alınan banka kredileri	-	-	-	-	-	-	-	13.597.426	-	-	-	-	-	13.597.426	13.597.426
Diğer yükümlülükler	-	-	-	-	-	866.679	866.679	-	-	-	-	-	1.530.367	1.530.367	2.397.046
Vergi yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.885.545	2.885.545	2.885.545
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9.896.596	9.896.596	9.896.596
Kıdem tazminatı yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	173.605	173.605	173.605
Öz sermaye	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	120.797.822	120.797.822	120.797.822
Toplam yükümlülükler ve öz sermaye	18.242.759	-	-	-	-	328.141.058	346.383.817	31.088.713	37.483.442	-	-	-	290.093.199	358.665.354	705.049.171
Bilançodaki faize duyarlı açık	67.362.850	65.843.744	114.770.137	-	-	(15.822.564)	232.154.167	83.883.815	(30.091.176)	636.087	-	-	(286.582.894)	(111.182.741)	-

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

(e) Faiz riski (devamı)

Banka'nın ülkedeki para otoritesi olması itibarıyla tablolarda yer alan faize duyarlı bilanço pozisyonlarının dikkatli yorumlanması gerekmektedir. Zorunlu karşılıklar, Türkiye'de yürürlükte olan bankacılık mevzuatına göre bankaların yurt içi toplam pasiflerinden, Banka'nın 2013/15 sayılı Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ'inde belirlenen indirimler sonrası hesaplanan tutarlar ile yurt dışı şubeleri adına Türkiye'den kabul ettikleri mevduat/katılım fonu ve bankalarca temin edilip yurt dışı şubeleri nezdinde izlenen kredi tutarları üzerinden ve yine aynı Tebliğ'de belirlenen oranlar kullanılarak hesaplanmakta ve Banka'ya yatırılmaktadır. Diğer taraftan finansman şirketlerince kullanılan kredilerde gözlemlenen artış dikkate alınarak, bankacılık sektörü dışındaki kredi kanalları takibinin finansal istikrar açısından taşıdığı önem nedeniyle 20 Aralık 2013 tarihinden itibaren finansman şirketleri de zorunlu karşılık uygulaması kapsamına alınmıştır. Diğer merkez bankaları ile benzer şekilde, kısa vadeli faiz oranlarını temel para politikası aracı olarak kullanan Banka, TL varlıklarından kaynaklanan faiz oranı riskini Banka'nın para politikası uygulamaları ile çelişmeyecek şekilde yönetmektedir. Toplam faiz riskinin gösterilmesi amacıyla hazırlanan tablolarda, Banka'nın TL faiz riskini yönetip yönetmediğine bakılmaksızın TL varlık ve yükümlülükleri de içeren bütün varlık ve yükümlülükleri bulunmaktadır.

Banka, yabancı para varlıklarından kaynaklanan faiz oranı riskini ise, MP kapsamında temel rezerv para birimleri için vade hedefleri belirleyerek kontrol etmektedir. Vade hedeflerinin belirlenmesinde, faiz oranı riskinin seviyesi için önemli bir gösterge olan "süre" (duration) değerleri kullanılmaktadır. Banka'nın faiz oranı riskine karşı genel tolerans seviyesini gösteren MP süre hedefleri, bilançoda yer alan yükümlülüklerin ve bilanço dışı tahmini nakit akımlarının vade yapısı temel alınarak belirlenmekte, belirlenen süre hedeflerinden sapmalar ise limitler ile sınırlandırılmaktadır.

Banka'nın döviz varlıklarının faiz oranı riskine duyarlılığını ölçmek için, temel rezerv para birimlerindeki (ABD Doları ve AVRO) varlıkların ortalama "düzeltilmiş süre" (modified duration) rakamları kullanılarak ilgili faiz oranlarındaki değişimlerin varlıkların piyasa değerine etkisini tahmin etmek mümkündür.

Bu çerçevede, 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla mevcut döviz varlıklarının ortalama düzeltilmiş süre rakamlarına göre, ilgili faiz oranlarında %1'lik bir artış olması durumunda varlıkların piyasa değerinde ortaya çıkabilecek düşüşler aşağıdaki tabloda sunulmaktadır. %1'lik artış senaryosu, ilgili para birimlerine ait getiri eğrilerinin bütün vadelerde anlık olarak %1 yukarı kayması varsayımına dayanmaktadır.

Döviz varlıklarının piyasa değerinin faiz oranlarına duyarlılığı;

	31 Aralık 2019			31 Aralık 2018		
	ABD Doları	Avro	Toplam	ABD Doları	Avro	Toplam
Varlıkların Piyasa Değeri	38.852.246	126.669.526	165.521.772	54.117.740	44.629.946	98.747.686
Faiz oranlarında %1'lik artış olmasının varlıkların piyasa değerine etkisi	(512.970)	(1.654.853)	(2.167.823)	(650.371)	(1.203.485)	(1.853.856)

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

(e) Faiz riski (devamı)

Aşağıdaki tablolar, 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihlerinde parasal finansal araçlar için para birimlerine göre ortalama etkin faiz oranlarını özetlemektedir:

	31 Aralık 2019 (*)		
	ABD Doları (%)	AVRO (%)	TL (%)
Varlıklar			
Bankalardan alacaklar	1,98	(0,51)	24,06
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar	1,69	(0,54)	14,46
Verilen kredi ve avanslar	2,3	-	-
Yükümlülükler			
Bankalara borçlar	1,30	-	20,59
Diğer mevduatlar	-	-	12
	31 Aralık 2018 (*)		
	ABD Doları (%)	AVRO (%)	TL (%)
Varlıklar			
Bankalardan alacaklar	2,62	(0,41)	24,06
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar	2,58	(0,31)	9,96
Verilen kredi ve avanslar	1,90	-	-
Yükümlülükler			
Bankalara borçlar	1,60	-	19,06
Diğer mevduatlar	-	-	15,44

(*) 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla TCMB fonlamasının ağırlıklı ortalama maliyetidir.

(f) Likidite riski

Likidite riski, vadesi gelen yükümlülükleri karşılayacak nakdi bulmakta zorluk çekmek ya da varlıkları olması gereken değer altında nakde dönüştürmek zorunda kalmak olarak tanımlanmaktadır. Türk bankacılık sistemi için nihai likidite kaynağı olan Banka açısından, TL likidite riskinden bahsetmek çok anlamlı olmamaktadır. Banka, yabancı para varlık ve yükümlülüklerinden kaynaklanan likidite riskini yönetmek için ise, nakit akımlarını para birimleri bazında uyumlandırmaya çalışmakta, beklenmeyen ödemelerin sorunsuz karşılanmasını temin edebilmek için de yalnızca yüksek likiditeye sahip varlıklara yatırım yapmaktadır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası (“TL”) olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

(f) Likidite riski (devamı)

Aşağıdaki tablolar, Banka'nın TL ve yabancı para varlık ve yükümlülüklerini bilanço tarihinde, sözleşmede yer alan vade tarihlerine kalan süreyi baz alarak ilgili vade gruplamasına göre analiz etmektedir.

	31 Aralık 2019																	
	Yabancı Para								TL									
	Vadesiz	1 aya kadar	1 - 3 ay	3 ay - 1 yıl	1 - 5 yıl	5 yıl ve üzeri	Dağıtılamayan	YP Toplam	Vadesiz	1 aya kadar	1 - 3 ay	3 ay - 1 yıl	1 - 5 yıl	5 yıl ve üzeri	Dağıtılamayan	TL Toplam	Toplam	
Nakit değerler	22.336.579	-	-	-	-	-	-	22.336.579	122.159	-	-	-	-	-	-	-	122.159	22.458.738
Bankalardan alacaklar	160.375.796	74.164.606	7.856.945	-	-	-	-	242.397.347	23.139	14.698.176	-	-	-	-	-	14.721.315	257.118.662	
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar	-	7.165.861	19.920.128	71.412.365	102.046.872	379.276	-	200.924.502	-	1.415.016	2.082.350	1.911.544	9.649.572	4.348.983	-	19.407.465	220.331.967	
Verilen kredi ve avanslar	25.833	9.441.864	28.813.536	64.330.980	-	-	-	102.612.213	-	-	-	-	-	-	-	-	102.612.213	
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelir tablosuna yansıtılan finansal varlıklar	1.760.394	-	-	-	-	-	-	1.760.394	-	-	-	-	-	-	-	-	1.760.394	
Altın rezervleri	120.809.072	40.919.329	-	-	-	-	-	161.728.401	-	-	-	-	-	-	-	-	161.728.401	
Maddi duran varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.691.205	1.691.205	1.691.205	
Maddi olmayan varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38.387	38.387	38.387	
Diğer varlıklar	28.043	-	-	-	-	-	-	28.043	398.726	-	-	-	-	-	64.306	463.032	491.075	
Toplam varlıklar	305.335.717	131.691.660	56.590.609	135.743.345	102.046.872	379.276	-	731.787.479	544.024	16.113.192	2.082.350	1.911.544	9.649.572	4.348.983	1.793.898	36.443.563	768.231.042	
Tedavüldeki banknotlar	-	-	-	-	-	-	-	-	153.362.376	-	-	-	-	-	-	153.362.376	153.362.376	
Bankalara borçlar	202.707.563	171.698.926	-	-	-	-	-	374.406.489	32.684.614	17.409.578	-	-	-	-	-	50.094.192	424.500.681	
Diğer mevduatlar	6.602.198	36.351.908	-	-	-	-	-	42.954.106	260.640	32.775.746	-	-	-	-	-	33.036.386	75.990.492	
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan yükümlülükler	-	130.594	70.493	22.095	-	-	-	223.182	-	-	-	-	-	-	-	-	223.182	
Uluslararası kuruluşlara borçlar	-	-	-	-	-	-	-	-	149.552	-	-	-	-	-	-	149.552	149.552	
Diğer alınan banka kredileri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.768.788	-	-	-	-	-	4.768.788	4.768.788	
Diğer yükümlülükler	497.200	-	-	-	-	-	-	128.687	57.215	-	-	-	-	-	675.981	733.196	1.359.083	
Vergi yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.898.615	4.898.615	4.898.615	
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	11.180.208	-	-	-	-	-	-	11.180.208	11.180.208	
Kıdem tazminatı yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	209.545	209.545	209.545	
Öz sermaye	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	91.588.520	91.588.520	91.588.520	
Toplam yükümlülükler ve öz sermaye	209.806.961	208.181.428	70.493	22.095	-	-	-	418.209.664	197.694.605	54.954.112	-	-	-	-	97.372.661	350.021.378	768.231.042	
Bilançodaki net pozisyon	95.528.756	(76.489.768)	56.520.116	135.721.250	102.046.872	379.276	(128.687)	313.577.815	(197.150.581)	(38.840.920)	2.082.350	1.911.544	9.649.572	4.348.983	(95.578.763)	(313.577.815)	-	
Bilanço dışı net pozisyon	-	(55.436.639)	(29.595.946)	(23.987.598)	-	-	-	(109.020.182)	-	55.393.299	29.494.432	24.229.991	-	-	-	109.117.722	97.540	

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası (“TL”) olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

(f) Likidite riski (devamı)

	31 Aralık 2018								31 Aralık 2018								Toplam
	Yabancı Para								TL								
	Vadesiz	1 aya kadar	1 - 3 ay	3 ay - 1 yıl	1 - 5 yıl	5 yıl ve üzeri	Dağıtılamayan	YP Toplam	Vadesiz	1 aya kadar	1 - 3 ay	3 ay - 1 yıl	1 - 5 yıl	5 yıl ve üzeri	Dağıtılamayan	TL Toplam	
Nakit değerler	18.069.286	-	-	-	-	-	-	18.069.286	83.670	-	-	-	-	-	-	83.670	18.152.956
Bankalardan alacaklar	185.506.622	55.567.389	-	-	-	-	241.074.011	241.074.011	214	109.297.098	-	-	-	-	-	109.297.312	350.371.323
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar	-	3.355.963	4.673.619	32.298.912	88.722.781	666.207	129.717.482	129.717.482	-	-	1.455.914	1.454.692	8.653.673	2.443.131	-	14.007.410	143.724.892
Verilen kredi ve avanslar	22.879	7.844.815	17.537.737	55.552.067	-	-	80.957.498	80.957.498	-	-	-	-	-	-	-	-	80.957.498
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelir tablosuna yansıtılan finansal varlıklar	1.468.827	-	-	-	-	-	1.468.827	1,468,827	-	-	-	-	-	-	-	-	1,468,827
Altın rezervleri	105.904.019	-	-	-	-	-	105.904.019	105,904,019	688.885	-	-	-	-	-	-	688.885	106.592.904
Maddi duran varlıklar	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	-	-	1.634.695	1.634.695	1.634.695
Maddi olmayan varlıklar	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	-	-	-	27.832	27.832
Diğer varlıklar	1.373.634	-	-	-	-	-	1.373.634	1,373,634	680.304	-	-	-	-	-	64.306	744.610	2,118,244
Toplam varlıklar	312.345.267	66.768.167	22.211.356	87.850.979	88.722.781	666.207	578.564.757	578,564,757	1.453.073	109.297.098	1.455.914	1.454.692	8.653.673	2.443.131	1.726.833	126.484.414	705.049.171
Tedavüldeki banknotlar	-	-	-	-	-	-	-	-	132.261.722	-	-	-	-	-	-	132.261.722	132.261.722
Bankalara borçlar	-	319.863.734	-	-	-	-	319.863.734	319,863,734	22.142.030	37.187.201	-	-	-	-	-	59.329.231	379.192.965
Diğer mevduatlar	6.430.797	19.222.607	-	-	-	-	25.653.404	25,653,404	281.184	17.806.747	-	-	-	-	-	18.087.931	43.741.335
Uluslararası kuruluşlara borçlar	-	-	-	-	-	-	-	-	105.109	-	-	-	-	-	-	105.109	105.109
Diğer alınan banka kredileri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13.597.426	-	-	-	-	-	13.597.426	13.597.426
Diğer yükümlülükler	1.990	568.048	-	-	-	-	570.038	570,038	1.680.932	-	146.076	-	-	-	-	1.827.008	2.397.046
Vergi yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	2.885.545	-	-	-	-	-	-	2.885.545	2.885.545
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	9.896.596	-	-	-	-	-	-	9.896.596	9.896.596
Kıdem tazminatı yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	173.605	-	-	-	-	-	-	173.605	173.605
Öz sermaye	-	-	-	-	-	-	-	-	120.797.822	-	-	-	-	-	-	120.797.822	120.797.822
Toplam yükümlülükler ve öz sermaye	6.432.787	339.654.389	-	-	-	-	346.087.176	346,087,176	290.224.545	68.591.374	146.076	-	-	-	358.961.995	705.049.171	
Bilançodaki net pozisyon	305.912.480	(272.886.222)	22.211.356	87.850.979	88.722.781	666.207	232.477.581	232,477,581	(288.771.472)	40.705.724	1.309.838	1.454.692	8.653.673	2.443.131	1.726.833	(225.477.581)	-
Bilanço dışı net pozisyon	-	1.052.522	(715.482)	(18.367.326)	-	-	(18.030.286)	(18,030,286)	-	(1.041.508)	927.429	22.198.917	-	-	-	22.084.838	4.054.552

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

(f) Likidite riski (devamı)

Banka'nın türev enstrümanları dışındaki finansal yükümlülüklerine ait, sözleşmeye dayalı brüt nakit akımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Bu anapara ve faiz ödemelerini içeren nakit akımların indirgenmemiş olması sebebiyle toplam tutarlar bilançoda belirtilen toplam tutarlar ile farklılık gösterecektir.

	31 Aralık 2019							Toplam
	Vadesiz	1 aya kadar	1-3 ay	3 ay-1 yıl	1- 5 yıl	5 yıl ve üzeri	Dağıtılamayan	
Tedavüldeki banknotlar	(153.362.376)	-	-	-	-	-	-	(153.362.376)
Bankalara borçlar	(235.392.177)	(189.108.504)	-	-	-	-	-	(424.500.681)
Diğer mevduatlar	(6.862.838)	(69.127.654)	-	-	-	-	-	(75.990.492)
Uluslararası kuruluşlara borçlar	(149.552)	-	-	-	-	-	-	(149.552)
Diğer alınan banka kredileri	-	(4.768.788)	-	-	-	-	-	(4.768.788)
Toplam finansal yükümlülükler	(395.766.943)	(263.004.946)	-	-	-	-	-	(658.771.889)
Net bilanço dışı pozisyon	-	(43.340)	(101.513)	242.393	-	-	-	97.540

	31 Aralık 2018							Toplam
	Vadesiz	1 aya kadar	1-3 ay	3 ay-1 yıl	1- 5 yıl	5 yıl ve üzeri	Dağıtılamayan	
Tedavüldeki banknotlar	(132.261.722)	-	-	-	-	-	-	(132.261.722)
Bankalara borçlar	(22.142.030)	(357.050.935)	-	-	-	-	-	(379.192.965)
Diğer mevduatlar	(6.711.982)	(37.029.353)	-	-	-	-	-	(43.741.335)
Uluslararası kuruluşlara borçlar	(105.109)	-	-	-	-	-	-	(105.109)
Diğer alınan banka kredileri	-	(13.597.426)	-	-	-	-	-	(13.597.426)
Toplam finansal yükümlülükler	(161.220.843)	(407.677.714)	-	-	-	-	-	(568.898.557)
Net bilanço dışı pozisyon	-	11.014	211.947	3.831.591	-	-	-	4.054.551

(g) Operasyonel risk

Operasyonel risk insan veya sistem hataları, başarısız iş süreçleri veya dışsal olaylardan kaynaklanan kayıplara ilişkin risktir.

Banka, personelin veya iş süreçlerinin başarısızlığı nedeniyle ortaya çıkabilecek hataları veya olayları engellemek ve tespit etmek amacıyla etkin iç kontrol sistemleri kurmakta ve bu şekilde, operasyonel riskin neden olduğu kayıpları en aza indirmeyi amaçlamaktadır.

Banka, operasyonel risklerin yönetimini birimlerin kendi sorumluluğuna bırakmıştır. Diğer taraftan, operasyonel ve mevzuata uyum risklerinin kurumsal ölçekte ve bütüncül bir bakış açısıyla yönetilmesi amacıyla Kurumsal Risk Yönetimi Müdürlüğü ("KRYM") birimler ile eş güdüm içerisinde faaliyet göstermektedir. KRYM, birimlerin risk ölçümlerini ve analizlerini alarak derlemektedir; birimlerin faaliyetlerini bu çerçevede takip ederek raporlamaktadır. Banka Meclisi kararları çerçevesinde, operasyonel riskler sonucu herhangi bir finansal kaybın ortaya çıkması durumunda bu durum finansal kaybın büyüklüğüne göre çeşitli yönetim kademelerine raporlanmaktadır. Söz konusu zararlara ilişkin limitler gerek görüldükçe Banka Meclisi tarafından güncellenmektedir. Yapılan incelemeler sonucunda yetkilendirilmiş yönetim kademesinin uygun görüşü üzerine finansal kayıp kanunen kabul edilmeyen giderler kalemine alınmaktadır. Kaydedilen giderler üçer aylık devrelerde Banka Meclisi'nin bilgisine sunulmaktadır. Operasyonel riskler dahil olmak üzere risklerin etki ve olasılıklarına göre değerlendirilmesi ve riskleri karşılamak amacıyla kurulan kontrollerin yeterliliği, etkinliği ve verimliliği doğrudan Başkan'a raporlama yapan Denetim Genel Müdürlüğü ("DGM") tarafından yürütülen denetimler ile tespit edilmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

(g) Operasyonel risk (devamı)

DGM'nin yaptığı risk değerlendirmesi iki aşamadan oluşmaktadır. Bunlardan ilki Yıllık Denetim Planı'nın oluşturulması amacıyla yapılmaktadır. DGM her yıl sonunda Banka genelinde temel iş süreçlerini gözden geçirmekte ve yaptığı risk değerlemesi ile denetlenecek iş süreçlerini risk bazlı olarak sıralamaktadır. Her iş süreci finansal risk, operasyonel risk, imaj/itibar riski ve yasal risk başlıkları altında değerlendirilmekte ve riski en yüksek iş süreçleri bir sonraki yılın Yıllık Denetim Planı'na alınmaktadır.

İkinci aşamada, yapılan denetimlerde risk seviyesi yüksek olan süreçler riskler ve kontroller açısından daha detaylı incelenmektedir. İnsan hatası, sistem hatası, yetersiz/etkin olmayan prosedürler ve alt süreçler nedeniyle yürütülen işlemlerde karşılaşılabilecek riskler belirlenmektedir. Denetlenen iş süreci, iş sürekliliğinin sağlanması amacıyla yapılan planlar, fiziksel güvenlik, sistemsel güvenlik, yasal düzenlemelere ve yazılı kurallara uygunluk, insan kaynağının yeterliliği ve bilgi güvenliği açısından değerlendirilmektedir. Ayrıca iş süreçlerinde karşılaşılabilecek finansal riskler ile imaj/itibar riskleri de belirlenmektedir. Bu risklerin makul seviyeye indirilmesi için tasarlanan kontroller yeterlilik ve etkinlikleri açısından değerlendirilmekte, etkinliği artıracak ek kontroller önerilmektedir.

Yapılan denetimler sonrasında belirlenen önemli riskler ve önerilen kontroller üç ayda bir Yönetim Komitesi'ne sunulmakta, risklerin makul seviyeye indirilmesi için yapılan çalışmalar takip edilmektedir.

(h) Finansal araçların gerçeğe uygun değeri

Gerçeğe uygun değer bir finansal aracın, zorunlu bir satış veya tasfiye işlemi dışında, gönüllü taraflar arasında gerçekleşecek bir cari işlemde, el değiştirebileceği tutar olup, eğer varsa teşkilatlanmış bir piyasada işlem gören fiyatı ile en iyi şekilde belirlenir.

Banka, finansal araçların tahmini gerçeğe uygun değerlerini hâlihazırda mevcut piyasa bilgilerini ve uygun değerlendirme yöntemlerini kullanarak belirlemiştir. Ancak piyasa bilgilerini değerlendirip gerçeğe uygun değerleri tahmin edebilmek, yorum ve muhakeme gerektirmektedir. Buna bağlı olarak burada sunulan tahminler Banka'nın cari bir piyasa işleminde elde edebileceği değerlerden farklı olabilir.

Aşağıdaki tablo, Banka'nın bilançosunda gerçeğe uygun değerleri ile sunulmayan finansal varlıkların defter değerlerini ve gerçeğe uygun değerlerini özetlemektedir.

	Defter değeri		Gerçeğe uygun değer	
	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Finansal varlıklar				
Bankalardan alacaklar	257.118.662	350.371.323	257.183.928	350.348.572
Verilen kredi ve avanslar	102.612.213	80.957.498	103.351.642	81.001.898
Finansal yükümlülükler				
Tedavüldeki banknotlar	153.362.376	132.261.722	153.362.376	132.261.722
Bankalara borçlar	424.500.681	379.192.965	424.500.681	379.192.965
Diğer mevduatlar	75.990.492	43.741.335	75.990.492	43.741.335
Diğer alınan banka kredileri	4.768.788	13.597.426	4.768.788	13.597.426

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

(h) Finansal araçların gerçeğe uygun değeri (devamı)

Finansal araçların gerçeğe uygun değerinin tahmini için kullanılan uygulanabilir yöntem ve varsayımlar aşağıdaki gibidir:

(i) Finansal varlıklar

İskonto edilmiş maliyet bedeliyle gösterilen nakit değerler ve bankalardaki alacakların kayıtlı değerlerinin kısa vadeli olmaları sebebiyle gerçeğe uygun değerlerini yansıttığı kabul edilmektedir.

Verilen kredi ve avansların gerçeğe uygun değerleri, bilanço tarihi itibarıyla benzer finansal varlıklara uygulanan faiz oranları üzerinden gelecekteki nakit akışlarının indirgenmesi suretiyle hesaplanmıştır.

(ii) Finansal yükümlülükler

Tedavüldeki banknotların gerçeğe uygun değeri, nominal değerlerini ifade etmektedir.

Bankalara borçlar, diğer alınan banka kredileri ve diğer mevduatlar gibi iskonto edilmiş maliyet değerinden muhasebeleştirilen finansal yükümlülüklerin kısa vadeli olmaları nedeniyle, taşınan değerlerinin gerçeğe uygun değerlerini yansıttığı kabul edilir.

Aşağıdaki tablo, 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla Banka'nın bilançosunda yer alan finansal varlıkların gerçeğe uygun değerlerinin, değerlendirme tekniklerinin seviyesine göre sunumunu özetlemektedir:

31 Aralık 2019	Seviye 1 (*)	Seviye 2 (**)	Seviye 3 (***)	Toplam
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar				
- Borçlanma senetleri	220.331.967	-	-	220.331.967
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar				
- Hisse senetleri	-	-	1.760.394	1.760.394
Toplam varlıklar	220.331.967	-	1.760.394	222.092.361
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal yükümlülükler	-	223.182	-	223.182
Toplam yükümlülükler	-	223.182	-	223.182

(*) Finansal varlık ve yükümlülükler, birbirinin aynı varlık ve yükümlülükler için aktif piyasada işlem gören borsa fiyatlarından değerlendirilmiştir.

(**) Finansal varlık ve yükümlülükler, ilgili varlık ya da yükümlülüğün birinci seviyede belirtilen borsa fiyatından başka direkt ya da indirekt olarak piyasada gözlenebilen fiyatının bulunmasında kullanılan girdilerden değerlendirilmiştir.

(***) Finansal varlık ve yükümlülükler, varlık ya da yükümlülüğün gerçeğe uygun değerinin bulunmasında kullanılan piyasada gözlenebilir bir veriye dayanmayan girdilerden değerlendirilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

(h) Finansal araçların gerçeğe uygun değeri (devamı)

31 Aralık 2018	Seviye 1 (*)	Seviye 2 (**)	Seviye 3 (***)	Toplam
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar				
- Borçlanma senetleri	143.421.267	-	-	143.421.267
TL uzlaşmalı vadeli döviz işlemleri değer artışları	-	296.641	-	296.641
TL karşılığı döviz swap işlemleri değer artışları	-	6.984	-	6.984
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar				
- Hisse senetleri	-	-	1.468.827	1.468.827
Toplam varlıklar	143.421.267	303.625	1.468.827	145.193.719

(*) Finansal varlık ve yükümlülükler, birbirinin aynı varlık ve yükümlülükler için aktif piyasada işlem gören borsa fiyatlarından değerlendirilmiştir.

(**) Finansal varlık ve yükümlülükler, ilgili varlık ya da yükümlülüğün birinci seviyede belirtilen borsa fiyatından başka direkt ya da indirekt olarak piyasada gözlenebilen fiyatının bulunmasında kullanılan girdilerden değerlendirilmiştir.

(***) Finansal varlık ve yükümlülükler, varlık ya da yükümlülüğün gerçeğe uygun değerinin bulunmasında kullanılan piyasada gözlenebilir bir veriye dayanmayan girdilerden değerlendirilmiştir.

Seviye 3 hareket tablosu

	2019	2018
Açılış bakiyesi, 1 Ocak	1.468.827	1.064.813
Gerçeğe uygun değer değişiklikleri	291.567	404.014
Kapanış bakiyesi, 31 Aralık	1.760.394	1.468.827

i) Sermaye yönetimi

Banka'nın 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla öz sermaye kalemleri aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Ödenmiş sermaye	47.464	47.464
Birikmiş kâr	61.358.667	66.649.652
Yedekler	30.182.389	54.100.706
Öz sermaye toplamı	91.588.520	120.797.822

Banka'nın yıl içerisindeki öz sermaye hareketleri öz sermaye değişim tablolarında açıklanmıştır.

Banka'nın yıllık net yasal kârının dağıtımına ilişkin hususlar TCMB Kanunu ile belirlenmekte; ancak Banka'nın tutması gereken asgari sermaye miktarına ilişkin herhangi bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Öz sermayenin en önemli kaynağını ihtiyat akçeleri ve dağıtılmamış karlar oluşturmaktadır.

Banka kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olması nedeniyle, kârını azami seviyeye çıkarmayı amaçlamamaktadır. Ancak normal operasyonlarından piyasa getirileri ile orantılı bir kâr elde etmeyi hedeflemektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

Banka'nın sermaye yönetimindeki en önemli amacı TCMB Kanunu gereği görevlerini yerine getirmesi sırasında ortaya çıkan beklenmeyen zararları karşılayabilecek düzeyde yeterli öz sermaye bulundurmasıdır. Söz konusu beklenmeyen zararların Banka'nın destekleyici faaliyetlerinden, Banka'nın nihai likidite kaynağı olmasından veya TL'nin diğer yabancı paralar karşısında değer kazanması ile yabancı para rezervlerindeki zararlardan kaynaklanması muhtemeldir.

Banka, yeterli sermaye miktarını ve gerekli likiditeyi sağlamak amacıyla karşı tarafların kredi risklerini de dikkate alarak ve düşük risk içeren yatırım araçları kullanarak makul bir getiri kazanmayı hedeflemektedir. Bunlara ilave olarak Banka, stratejik varlık tahsisinde Banka'nın risk toleransını dikkate almakta ve sermayenin ve ulusal rezervlerin korunmasına önem vermektedir.

NOT 5 - ÖNEMLİ MUHASEBE TAHMİNLERİ VE MUHASEBE POLİTİKALARININ UYGULANMASINDA VERİLEN KARARLAR

Finansal tabloların UMS/UFRS'ye uygun olarak hazırlanması, yönetimin, politikaların uygulanması ve raporlanan varlık, yükümlülük, gelir ve gider tutarlarını etkileyen kararlar, tahminler ve varsayımlar yapmasını gerektirmektedir. Gerçekleşen sonuçlar bu tahminlerden farklılık gösterebilir. Tahminler ve tahminlerin temelini teşkil eden varsayımlar sürekli olarak gözden geçirilmektedir. Muhasebe tahminlerindeki güncellemeler, güncellenmenin yapıldığı dönemde ve bu güncellemelerden etkilenen müteakip dönemlerde kayıtlara alınır.

Finansal tablolarda kayıtlara alınan tutarlar üzerinde en çok etkisi olan muhasebe politikalarına uygulanan önemli kararlara ve tahminlere ilişkin bilgiler aşağıda belirtilen dipnotlarda açıklanmıştır:

Not 3 (f) , Not 3 (e) ve 8 – Verilen kredi ve avansların sınıflanması ve değer düşüklüğü

NOT 6 - BANKALARDAN ALACAKLAR

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Geri satım vaadi ile alım işlemlerinden alacaklar	11.527.206	34.940.725
Vadeli mevduatlar	82.021.551	49.336.890
Bankalararası para piyasası işlemlerinden alacaklar	3.170.970	74.356.372
Vadesiz mevduatlar	160.398.935	185.506.837
TL depoları karşılığı döviz depoları alacakları	-	6.230.499
Toplam	257.118.662	350.371.323

Geri satım vaadi ile alım işlemleri Banka'nın açık piyasa işlemleri çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla verilen bankalardan alacakların kredi kalitesinin analizi aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2019	1.aşama	2.aşama	3.aşama
1.aşama - düşük kredi riski	257.118.662	-	-
2.aşama - yakın izleme	-	-	-
3.aşama – tahsili geçikmiş	-	-	-
Toplam	257.118.662	-	-

31 Aralık 2018	1.aşama	2.aşama	3.aşama
1.aşama - düşük kredi riski	350.371.323	-	-
2.aşama - yakın izleme	-	-	-
3.aşama – tahsili geçikmiş	-	-	-
Toplam	350.371.323	-	-

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 7 – GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR/ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLAR VE YÜKÜMLÜLÜKLER

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıkların detayı aşağıdaki gibidir:

	<u>31 Aralık 2019</u>		<u>31 Aralık 2018</u>	
	Maliyet	Defter değeri	Maliyet	Defter değeri
Hazine tarafından ihraç edilen devlet tahvilleri ve hazine bonoları ve kira sertifikaları	17.087.584	19.407.464	14.210.833	13.703.785
Yabancı devlet tahvilleri	190.758.767	189.381.466	118.138.637	117.485.031
Uluslararası kuruluşlar tahvilleri(*)	10.642.992	11.543.037	12.397.331	12.232.451
TL uzlaşmalı vadeli döviz işlemleri	-	-	-	296.641
TL karşılığı döviz swap işlemleri	-	-	-	6.984
Toplam	218.489.343	220.331.967	144.746.801	143.724.892

(*)Uluslararası kuruluşlar tahvilleri, Avrupa Yatırım Bankası (European Investment Bank), Uluslararası İslami Likidite Kuruluşu (IILM), İslam Kalkınma Bankası (IDB) ve Dünya Bankası (International Bank of Reconstruction and Development - IBRD) tarafından ihraç edilen kuponlu ve iskontolu menkul kıymetlerdir.

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla, 223.182 TL tutarındaki gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal yükümlülükler, türev araç değerlendirme farklarından oluşmaktadır (2018: bulunmamaktadır).

NOT 8 - VERİLEN KREDİ VE AVANSLAR

	<u>31 Aralık 2019</u>	<u>31 Aralık 2018</u>
Şirketlere verilen kredi ve avanslar:		
Yabancı ülke kredileri	25.833	22.879
Yurt içi krediler	102.586.379	80.934.619
Toplam canlı krediler	102.612.213	80.957.498
Tahsili gecikmiş krediler	9.321.895	8.213.603
Toplam verilen kredi ve avanslar, brüt	111.934.108	89.171.101
Krediler değer düşüklüğü karşılığı	(9.321.895)	(8.213.603)
Net verilen kredi ve avanslar	102.612.213	80.957.498

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla verilen kredi ve avansların kredi kalitesinin analizi aşağıdaki gibidir:

	1.aşama	2.aşama	3.aşama
1.aşama - düşük kredi riski	102.586.379	-	-
2.aşama - yakın izleme	-	53.826	-
3.aşama – tahsili gecikmiş	-	-	9.293.902
Toplam	102.586.379	53.826	9.293.902
Beklenen zarar karşılığı	-	(27.993)	(9.293.902)
Net verilen kredi ve avanslar	102.586.379	25.833	-

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla verilen kredi ve avansların kredi kalitesinin analizi aşağıdaki gibidir:

	1.aşama	2.aşama	3.aşama
1.aşama - düşük kredi riski	80.934.619	-	-
2.aşama - yakın izleme	-	47.671	-
3.aşama – tahsili gecikmiş	-	-	8.188.811
Toplam	80.934.619	47.671	8.188.811
Beklenen zarar karşılığı	-	(24.792)	(8.188.811)
Net verilen kredi ve avanslar	80.934.619	22.879	-

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 8 - VERİLEN KREDİ VE AVANSLAR (devamı)

Krediler değer düşüklüğü karşılığı hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
1 Ocak bakiyesi	8.213.603	5.861.224
Yıl içinde ayrılan/(iptal olan) karşılık (*)	1.108.292	2.352.379
31 Aralık bakiyesi	9.321.895	8.213.603

(*) Krediler değer düşüklüğü karşılığı, yabancı para değerlemesinden kaynaklanmaktadır.

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Banka'nın yeniden yapılandırılan 25.833 TL (31 Aralık 2018: 22.879 TL) tutarında verilen kredi ve avansları bulunmaktadır. Yeniden yapılandırma anlaşmasına göre Banka, yukarıda bahsedilen yeniden yapılandırılmış kredinin 27.993 TL (4.712.512 ABD Doları) tutarındaki (31 Aralık 2018: 24.792 TL (4.712.512 ABD Doları)) faiz alacağından karşı tarafın yeniden yapılandırma anlaşmasındaki yükümlülüğünü yerine getirememesi durumunda tutarın tekrar tahakkuk ettirilmesi şartıyla vazgeçmiştir. 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla Banka söz konusu şartta bağlı alacağı için karşılık ayırmıştır.

NOT 9 - GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLAR

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar aşağıda belirtilmiştir:

Hisse senetleri	Hizmet alanı	Hisse payı (%)		Tutar	
		31 Aralık 2019	31 Aralık 2018	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
BIS	Bankacılık Düzenleme Hizmetleri	1,43	1,43	1.700.705	1.415.969
Uluslararası İslami Likidite Yönetimi Kuruluşu	Likidite Yönetimi	13,33	13,33	59.402	52.609
SWIFT	Elektronik Fon Transfer Hizmetleri	0,007	0,007	287	249
Toplam				1.760.394	1.468.827

BIS'in hisselerinin her biri 5.000 SDR nominal değere sahip olup 1.250 SDR'si ödenmiştir. Hisse başına 3.750 SDR'lik tutarın BIS'in yönetim kurulu kararıyla 3 aylık ihbar süresi içerisinde geri çağırılma opsiyonu bulunmaktadır. 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla söz konusu yükümlülük, taahhütler ve şartta bağlı yükümlülükler altında bulunmaktadır (Not 28).

Banka'nın BIS'teki hisseleri gerçeğe uygun değeri ile değerlendirilmiştir. BIS'in 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla hesaplanan gerçeğe uygun değeri, Banka'nın BIS'in 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihli net varlıkları üzerindeki hakkının %70'i olarak hesaplanmış ve yıl sonundaki TL/SDR kuru ile TL'ye çevrilmiştir. Söz konusu değerlendirme yöntemi, önceden BIS hisselerinin alım ve satım işlemlerindeki fiyatın belirlenmesinde kullanılan yöntemdir.

Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelir tablosuna yansıtılan finansal varlıkların hareket tablosu aşağıda verilmiştir:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Açılış bakiyesi, 1 Ocak	1.468.827	1.064.813
Gerçeğe uygun değer değişiklikleri	291.567	404.014
Kapanış bakiyesi, 31 Aralık	1.760.394	1.468.827

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 10 - ALTIN REZERVİ

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Külçe altın - Uluslararası standartta	160.904.576	105.904.019
Külçe ve sikke altın - Uluslararası standartta olmayan	823.825	688.885
Toplam	161.728.401	106.592.904

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla, Banka kasasında Hazine adına muhafaza edilen altını bulunmamaktadır (31 Aralık 2018: 74.914 TL tutarındaki sikke ve külçe altın). Ayrıca 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla uluslararası standartta olan külçe altın tutarının içerisinde 40.919.329 TL tutarında yurt içi bankalar adına Banka nezdinde zorunlu karşılık olarak tutulan altın bulunmaktadır (31 Aralık 2018: 50.956.272 TL tutarında yurt içi bankalar ve finansman şirketleri adına, 39.401 TL tutarında Hazine adına tutulan altın bulunmaktadır).

31 Aralık 2019	Seviye 1 (*)	Seviye 2 (**)	Seviye 3 (***)	Toplam
-Altın	161.728.401	-	-	161.728.401
Toplam	161.728.401	-	-	161.728.401

31 Aralık 2018	Seviye 1 (*)	Seviye 2 (**)	Seviye 3 (***)	Toplam
-Altın	106.592.904	-	-	106.592.904
Toplam	106.592.904	-	-	106.592.904

- (*) Finansal varlık ve yükümlülükler, birbirinin aynı varlık ve yükümlülükler için aktif piyasada işlem gören borsa fiyatlarından değerlendirilmiştir.
- (**) Finansal varlık ve yükümlülükler, ilgili varlık ya da yükümlülüğün birinci seviyede belirtilen borsa fiyatından başka direkt ya da indirekt olarak piyasada gözlenebilen fiyatının bulunmasında kullanılan girdilerden değerlendirilmiştir.
- (***) Finansal varlık ve yükümlülükler, varlık ya da yükümlülüğün gerçeğe uygun değerinin bulunmasında kullanılan piyasada gözlenebilir bir veriye dayanmayan girdilerden değerlendirilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 11 - MADDİ DURAN VARLIKLAR

	Arsa ve binalar	Makina ve Ekipmanlar	Devam etmekte olan yatırımlar	Toplam
31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıl				
Açılış net defter değeri	235.511	80.461	378.926	694.898
Alımlar	148.907	90.439	741.622	980.968
Transferler	-	-	-	-
Elden çıkarılanlar (net)(*)	(2.772)	(50)	-	(2.822)
Dönem içi amortisman (Not 27)	(4.561)	(33.788)	-	(38.349)
Kapanış net defter değeri	377.085	137.062	1.120.548	1.634.695
31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla				
Maliyet	542.838	323.882	1.120.548	1.987.268
Birikmiş amortismanlar	(165.753)	(186.820)	-	(352.573)
Net defter değeri	377.085	137.062	1.120.548	1.634.695
31 Aralık 2019 tarihinde sona eren yıl				
Açılış net defter değeri	377.085	137.062	1.120.548	1.634.695
Alımlar	18.793	90.329	11.207	120.329
Transferler	23.384	-	(23.384)	-
Elden çıkarılanlar (net) (*)	(8.921)	(272)	-	(9.193)
Dönem içi amortisman (Not 27)	(7.735)	(46.891)	-	(54.626)
Kapanış net defter değeri	402.606	180.228	1.108.371	1.691.205
31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla				
Maliyet	576.093	402.677	1.108.373	2.087.142
Birikmiş amortismanlar	(173.487)	(222.449)	-	(395.936)
Net defter değeri	402.606	180.227	1.108.373	1.691.205

(*) Banka 2019 yılı içinde, net defter değeri 164 TL tutarındaki maddi duran varlıklarını bedelsiz elinden çıkartmıştır. (Banka 2018 yılı içinde, net defter değeri 139 TL tutarındaki maddi duran varlıklarını bedelsiz elinden çıkartmıştır.)

NOT 12 - MADDİ OLMAYAN VARLIKLAR

	Maliyet	Birikmiş itfa payları	Net defter değeri
1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla açılış bakiyesi	33.075	(24.185)	8.890
Alımlar/(dönem itfa gideri) (Not 27)	35.613	(16.671)	18.942
31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla bakiyesi	68.688	(40.856)	27.832
1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla açılış bakiyesi	68.688	(40.856)	27.832
Alımlar/(dönem itfa gideri) (Not 27)	21.189	(10.634)	10.555
31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla bakiyesi	89.877	(51.490)	38.387

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 13 - DİĞER VARLIKLAR

	<u>31 Aralık 2019</u>	<u>31 Aralık 2018</u>
Banknot matbaası hammadde ve yarı mamuller	83.030	66.861
Hazineden tahsil edilecek masraf ve komisyonlar (*)	47.236	32.608
Elektronik Fon Transferi ("EFT") komisyon gelir tahakkuku	27.522	20.678
İleri valörlü döviz satışından alacaklar	12.909	1.844.115
Peşin ödenen giderler	3.782	3.890
Diğer	316.596	150.092
Toplam	491.075	2.118.244

(*) 4 Ekim 2011 tarihli ve 9525/19124 sayılı Banka Meclisi kararı ile Tarifeler Yönetmeliği değiştirilerek Hazine, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile yapılacak işlemlerden 12 Ekim 2011 tarihinden itibaren komisyon, ücret ve masraf tahsil edilmeye başlanmıştır. Banka ulusal para biriminde banknotlar basmaktadır. Basımı tamamlanmayan banknotlar ile ilgili giderler yarı mamül olarak ve banknot üretiminde kullanılan banknot kağıtları ise hammadde olarak kaydedilmektedir.

NOT 14 - TEDAVÜLDEKİ BANKNOTLAR

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
1 Ocak bakiyesi	132.261.722	131.457.662
Tedavüle giren banknotlar	62.303.351	48.951.300
Tedavülden çekilen ve imha edilen banknotlar	(41.202.697)	(48.147.240)
31 Aralık bakiyesi	153.362.376	132.261.722

NOT 15 - BANKALARA BORÇLAR

	<u>31 Aralık 2019</u>	<u>31 Aralık 2018</u>
Zorunlu karşılıklar	194.024.378	158.680.891
<i>Yabancı para</i>	<i>153.105.049</i>	<i>107.724.619</i>
<i>Altın</i>	<i>40.919.329</i>	<i>50.956.272</i>
Bankaların cari hesapları	230.476.303	220.512.074
Toplam	424.500.681	379.192.965

Zorunlu karşılıklar, Türkiye’de yürürlükte olan bankacılık mevzuatına göre bankaların yurt içi toplam pasiflerinden, Banka’nın 2005/1 sayılı Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ’inde belirlenen indirimler sonrası hesaplanan tutarlar ile yurt dışı şubeleri adına Türkiye’den kabul ettikleri mevduat/katılım fonu ve bankalarca temin edilip yurt dışı şubeleri nezdinde izlenen kredi tutarları üzerinden hesaplanmakta ve yine aynı Tebliğ’de belirlenen oranlar kullanılmakta ve Banka’ya yatırılmaktadır. Banka, 3 Kasım 2014 tarihinden itibaren Türk Lirası zorunlu karşılıklara, 5 Mayıs 2015 tarihinden itibaren ise yabancı para zorunlu karşılıklara faiz ödemeye başlamıştır ancak 19 Eylül 2019 tarihinde yabancı para zorunlu karşılıklara verilen faiz ödemesi kaldırılmıştır.

31 Aralık 2019	Seviye 1 (*)	Seviye 2 (**)	Seviye 3 (***)	Toplam
-Altın	40.919.329	-	-	40.919.329
Toplam	40.919.329	-	-	40.919.329

31 Aralık 2018	Seviye 1 (*)	Seviye 2 (**)	Seviye 3 (***)	Toplam
-Altın	50.956.272	-	-	50.956.272
Toplam	50.956.272	-	-	50.956.272

(*) Finansal varlık ve yükümlülükler, birbirinin aynı varlık ve yükümlülükler için aktif piyasada işlem gören borsa fiyatlarından değerlendirilmiştir.

(**) Finansal varlık ve yükümlülükler, ilgili varlık ya da yükümlülüğün birinci seviyede belirtilen borsa fiyatından başka direkt ya da indirekt olarak piyasada gözlenebilen fiyatının bulunmasında kullanılan girdilerden değerlendirilmiştir.

(***) Finansal varlık ve yükümlülükler, varlık ya da yükümlülüğün gerçeğe uygun değerinin bulunmasında kullanılan piyasada gözlenebilir bir veriye dayanmayan girdilerden değerlendirilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 16 - DİĞER MEVDUATLAR

	<u>31 Aralık 2019</u>	<u>31 Aralık 2018</u>
Hazine ve kamu mevduatı	73.676.283	39.706.003
İşçi Dövizleri Hesapları	2.137.782	2.415.979
Kamu fonlarına ve finansman kuruluşlarına ait mevduatlar	176.427	1.619.353
Toplam	75.990.492	43.741.335

İşçi Dövizleri Hesapları vadesiz mevduatlardır. Hazine'ye ait mevduat dahil olmak üzere kamu kuruluşları mevduatının ise 32.775.734 TL (31 Aralık 2018: 36.030.287 TL) tutarındaki kısmı faizli olup, geri kalan tutarı faizsiz mevduatlardan oluşmaktadır.

İşçi Dövizleri Hesapları'nın para birimleri cinsinden dağılımı ile faiz oranları aşağıdaki gibidir:

	<u>31 Aralık 2019</u>		<u>31 Aralık 2018</u>	
	Faiz oranı (%)	TL	Faiz oranı (%)	TL
AVRO	-	2.021.185	-	2.282.297
ABD Doları	-	84.047	-	103.670
CHF	-	30.808	-	28.352
GBP	-	1.733	-	1.652
Diğer	-	9	-	8
Toplam		2.137.782		2.415.979

NOT 17 - ULUSLARARASI KURULUŞLARA BORÇLAR

Uluslararası kuruluşlara borçlar altında yer alan IMF'ye olan borçlar SDR cinsinden olup, 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla Türkiye'nin IMF kotası ile bağlantılı borçlarından kaynaklanmaktadır. Bunun dışında Afrika Kalkınma Bankası'ndan oluşmaktadır. 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla Türkiye'nin IMF kotası ile bağlantılı borçları vadesi belirlenmemiş faizsiz borçlardır.

IMF'den alınan tüm borçlar, T.C. Hükümeti tarafından da imzalanan senetler ile garanti altına alınmıştır.

Türkiye'nin Uluslararası Para Fonu (IMF) üyeliğinden doğan mali ilişkiler çerçevesinde ülke kotası, 18 Şubat 2016 tarihi itibarıyla, 3.202.800.000 SDR tutarında artırılarak 4.658.600.000 SDR olmuştur.

NOT 18 - DİĞER ALINAN BANKA KREDİLERİ

	<u>31 Aralık 2019</u>	<u>31 Aralık 2018</u>
Bankalararası para piyasalarından borçlar	4.293.651	7.306.262
Açık piyasa işlemleri	475.137	-
Döviz deposu karşılığı TL depo borçları	-	6.291.164
Toplam	4.768.788	13.597.426

NOT 19 - DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

	<u>31 Aralık 2019</u>	<u>31 Aralık 2018</u>
İthalat ödeme emirleri	161.425	115.917
İleri valörlü yurt dışı transfer işlemleri	367.408	182.046
Ödenecek vergi ve stopajlar	691.974	166.326
Gider tahakkukları	12.938	35.395
Ödenecek senet ve havaleler	274	313
İleri valörlü döviz satışından borçlar	-	1.819.640
Diğer	125.063	77.412
Toplam	1.359.082	2.397.049

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 20 – VERGİLER

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Ödenecek kurumlar vergisi (*)	11.051.921	10.610.547
Peşin ödenen vergiler	(6.153.306)	(7.725.002)
Vergi yükümlülüğü – net	4.898.615	2.885.545

(*) Ödenecek kurumlar vergisinin 5.515.088 TL'si birikmiş karlarda muhasebeleştirilmiştir (2018: 59.551 TL).

Kurumlar Vergisi

Banka, Türkiye'de geçerli olan kurumlar vergisine tabidir. Banka'nın cari dönem faaliyet sonuçlarına ilişkin tahmini vergi yükümlülükleri için ekli finansal tablolarda gerekli karşılıklar ayrılmıştır.

Vergiye tabi kurum kazancı üzerinden tahakkuk ettirilecek kurumlar vergisi tutarı ticari kazancın tespitinde gider yazılan vergi matrahından indirilemeyen giderlerin eklenmesi ve vergiden istisna kazançlar, vergiye tabi olmayan gelirler ve diğer indirimler düşüldükten sonra kalan matrah üzerinden hesaplanmaktadır.

2019 yılında uygulanan vergi oranı %22'dir (2018: %22).

5 Aralık 2017 tarih ve 30261 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7061 sayılı Kanun'un 91'inci maddesiyle Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen Geçici 10'uncu madde uyarınca; 2018, 2019 ve 2020 yılı vergilendirme dönemlerinde elde edilecek kurum kazançları için kurumlar vergisi oranı %20'den %22'ye yükseltilmiştir.

Kurumlar vergisi oranındaki değişiklik dışında, taşınmazların satışından doğan kazançlara uygulanan %75'lik istisna oranı %50'ye indirilmiş olup ilgili varlıkların yeniden değerlendirilmesi durumunda ortaya çıkan geçici farklar üzerinden hesaplanacak ertelenmiş vergiye uygulanacak vergi oranı, ilgili taşınmazın defter değerinin satış yolu ile geri kazanılması durumunda %5 yerine %10 olarak dikkate alınması gerekmektedir.

Türkiye'de geçici vergi üçer aylık dönemler itibariyle hesaplanmakta ve tahakkuk ettirilmektedir. 2019 yılı kurum kazançlarının geçici vergi dönemleri itibariyle vergilendirilmesi aşamasında kurum kazançları üzerinden hesaplanması gereken geçici vergi oranı %22. (2018:%22). Zararlar gelecek yıllarda oluşacak vergilendirilebilir kârdan düşülmek üzere, maksimum 5 yıl taşınabilir. Ancak oluşan zararlar geriye dönük olarak önceki yıllarda oluşan kârlardan düşülemez.

Türkiye'de vergi değerlendirmesiyle ilgili kesin ve kati bir mutabakatlaşma prosedürü bulunmamaktadır. Şirketler ilgili yılın hesap kapama dönemini takip eden yılın 1-25 Nisan tarihleri arasında vergi beyannamelerini hazırlamaktadır. Vergi Dairesi tarafından bu beyannameler ve buna baz olan muhasebe kayıtları 5 yıl içerisinde incelenerek değiştirilebilir.

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihlerinde sona eren yıllara ait gelir vergileri aşağıda özetlenmiştir:

	2019	2018
- Kurumlar vergisi	5.536.833	10.550.996
- Ertelenmiş vergi gideri/(geliri)	1.874.844	(5.384.609)
Vergi gideri/(geliri)	7.411.677	5.166.387

Ertelenmiş vergiler

Banka, vergiye esas yasal finansal tabloları ile UFRS'ye göre hazırlanmış finansal tabloları arasındaki farklılıklardan kaynaklanan geçici zamanlama farkları için ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğü muhasebeleştirilmektedir. Söz konusu farklılıklar genellikle bazı gelir ve gider kalemlerinin vergiye esas finansal tablolar ile UFRS'ye göre hazırlanan finansal tablolarda farklı dönemlerde yer almasından kaynaklanmakta olup, söz konusu farklar aşağıda belirtilmektedir.

Ertelenmiş vergi aktifleri ve pasiflerinin hesaplanmasında kullanılan vergi oranı %22'dir (2018: %22).

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 20 - VERGİLER (Devamı)

31 Aralık 2019 ve 2018 itibarıyla ertelenmiş vergiye konu olan birikmiş geçici farklar ve yürürlükteki vergi oranları kullanılarak hesaplanan ertelenmiş vergi varlıkları/(yükümlülükleri)'nin detayı aşağıdaki gibidir:

	Toplam geçici farklar		Ertelenmiş vergi varlıkları/ (yükümlülükleri)	
	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Kıdem tazminatı yükümlülüğü	209.545	173.605	46.100	38.193
Maddi duran ve maddi olmayan varlıkların vergi tabanıyla taşınan değeri arasındaki fark	4.481	23.562	986	5.184
TL uzlaşmalı vadeli döviz hesabı ve swap değerleme farkı	-	129.982	-	28.596
Diğer	32.270	28.689	7.099	6.311
Toplam Varlıklar	237.813	355.838	54.185	78.284
Değerleme hesabı (*)	(50.660.801)	(45.004.664)	(11.145.376)	(9.901.028)
Finansal varlıklar gerçeğe uygun değer farkları	(1.618.490)	(1.342.750)	(89.017)	(73.852)
Toplam Yükümlülükler	(52.279.291)	(46.347.414)	(11.234.393)	(9.974.880)
Net Yükümlülük	(52.041.478)	(45.991.576)	(11.180.208)	(9.896.596)

(*) TCMB Kanunu'nun 23 Temmuz 2010 tarih ve 6009 sayılı Kanun ile değiştirilen 61. maddesi uyarınca Türk Lirası'nın yabancı paralar karşısındaki değerinin ve uluslararası piyasalarda altın fiyatlarının değişmesi nedeniyle Banka'nın aktif ve pasifindeki dövizlerin, efektiflerin ve yabancı para cinsinden diğer varlık ve yükümlülükler ile altının değerlendirilmesi sonucu oluşan gerçekleşmemiş gelir veya giderler, Banka'nın yasal bilançosunda geçici bir hesap olan "Değerleme Hesabı" içerisinde takip edilmektedir. Söz konusu değerlendirme hesabı kurumlar vergisi matrahının tespitinde gelir veya gider olarak dikkate alınmamaktadır. Döviz ve efektif alım satım işlemlerinden kaynaklanan kur farkları gerçekleştikleri tarih itibarıyla gelir tablosu içerisinde yer almaktadır.

Ertelenmiş vergi yükümlülüğünün dönem içerisindeki hareketi aşağıda özetlenmiştir:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
1 Ocak bakiyesi	9.896.596	12.263.874
Kâr veya zarar tablosu ile ilişkilendirilen ertelenmiş vergi, net	1.874.844	(5.384.609)
Öz sermaye ile ilişkilendirilen ertelenmiş vergi	(591.232)	3.017.331
31 Aralık bakiyesi	11.180.208	9.896.596

Vergi giderinin mutabakatı aşağıda sunulmuştur:

	<u>%</u>	<u>2019</u>	<u>%</u>	<u>2018</u>
Vergi öncesi kâr/(zarar)		38.831.383		42.546.302
Kurumlar vergisi oranı üzerinden hesaplanan karşılık	22	8.542.905	22	9.360.186
Vergiye tabi olmayan gelir	(3)	(1.232.240)	(10)	(4.124.329)
Kanunen kabul edilmeyen giderler	-	16.560	-	22.436
Diğer	-	84.452	-	(91.906)
Vergi gideri/(geliri)	19	7.411.677	12	5.166.387

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 21 - KIDEM TAZMİNATI YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Yürürlükteki İş Kanunu hükümleri uyarınca, çalışanlardan kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde iş sözleşmesi sona erenlere, hak kazandıkları yasal kıdem tazminatlarının ödenmesi yükümlülüğü vardır. Ayrıca, halen yürürlükte bulunan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 6 Mart 1981 tarih, 2422 sayılı ve 25 Ağustos 1999 tarih, 4447 sayılı yasalar ile değişik 60'ıncı maddesi hükmü gereğince kıdem tazminatını alarak işten ayrılma hakkı kazananlara da yasal kıdem tazminatlarını ödeme yükümlülüğü bulunmaktadır. Emeklilik öncesi hizmet şartlarıyla ilgili bazı geçiş karşılıkları, ilgili kanunun 23 Mayıs 2002 tarihinde değiştirilmesi ile Kanun'dan çıkarılmıştır.

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla ödenecek kıdem tazminatı, 6.380 TL (tam) (31 Aralık 2018: 5.434 TL (tam) tavanına tabidir.

Kıdem tazminatı yükümlülüğü yasal olarak herhangi bir fonlamaya tabi değildir. Kıdem tazminatı karşılığı, Banka'nın, çalışanların emekli olmasından kaynaklanan gelecekteki muhtemel yükümlülük tutarının bugünkü değerinin tahmin edilmesi yoluyla hesaplanmaktadır. UMS 19 ("Çalışanlara Sağlanan Faydalar"), Banka'nın yükümlülüklerinin, tanımlanmış fayda planları kapsamında aktüeryal değerlendirme yöntemleri kullanılarak geliştirilmesini öngörür. Bu doğrultuda, toplam yükümlülüklerin hesaplanmasında kullanılan aktüeryal varsayımlar aşağıda belirtilmiştir:

	<u>31 Aralık 2019</u>	<u>31 Aralık 2018</u>
İskonto oranı (%)	1,28	1,28
Emeklilik ihtimaline ilişkin kullanılan oran (%)	99	99

Banka'nın kıdem tazminatı yükümlülüğü kıdem tazminatı tavanı her altı ayda bir ayarlandığı için, 1 Temmuz 2019 tarihinden itibaren geçerli olan 6.380 TL (tam) (1 Ocak 2018: 5.002 TL (tam) üzerinden hesaplanmaktadır.

Kıdem tazminatı yükümlülüğünün bilançodaki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
1 Ocak bakiyesi	173.605	143.395
Faiz ve hizmet maliyeti	40.896	32.552
Yıl içinde ödenen	(4.956)	(2.342)
31 Aralık bakiyesi	209.545	173.605

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 22 - NET FAİZ GELİRİ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Faiz geliri:		
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklardan alınan faizler	14.730.781	5.070.791
Bankalararası para piyasası işlemlerinden alınan faizler	7.628.827	11.356.862
Geri satım vaadi ile alım faiz gelirleri	6.056.498	11.713.015
Bankalardan alınan faizler	1.563.211	1.389.432
Verilen kredi ve avanslardan alınan faizler	985.519	605.205
Toplam	30.964.836	30.135.305
Faiz gideri:		
Bankalara ödenen faizler (*)	5.093.845	7.277.465
Hazine hesaplarına verilen faizler (**)	5.029.131	4.296.485
Bankalararası para piyasasına ödenen faizler	1.011.000	381.566
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklara ödenen faizler	741.996	-
IMF'ye ödenen faizler	86.214	68.391
Geri alım vaadi ile satım faiz gideri	34.025	18.209
İşçi dövizlerine verilen faizler	-	7
Toplam	11.996.211	12.042.123
Net faiz geliri	18.968.625	18.093.182

(*) 3 Kasım 2014 tarihinden itibaren Türk Lirası cinsi zorunlu karşılıklara faiz ödenmeye başlanmıştır. Ayrıca 5 Mayıs 2015 tarihinden itibaren yabancı para zorunlu karşılıklara da faiz ödenmesine başlanmıştır ancak 19 Eylül 2019 tarihinde yabancı para zorunlu karşılıklara verilen faiz ödemesi kaldırılmıştır.

(**) 1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 13 Şubat 2011 tarih ve 6111 sayılı Kanun ile değişik 41. Maddesi Hazine'ye ait Banka nezdinde bulunan tevdiatın nemalandırılmasına ilişkin usul ve esasların Banka ile Hazine tarafından müştereken tespit olunacağı hükme bağlanmıştır. Bu çerçevede Hazine ile Banka arasında "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Nezdinde Tutulan T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı'na Ait Mevduat Hesaplarının Nemalandırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar" başlıklı protokol 12 Ekim 2011 tarihi itibarıyla imzalanmış ve Hazine'nin Banka nezdindeki hesaplarına faiz ödenmeye başlanmıştır.

NOT 23 - NET ÜCRET VE KOMİSYON GELİRİ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Ücret ve komisyon geliri:		
EFT komisyon geliri	403.161	353.691
Hazineden alınacak komisyon tahakkuk geliri(***)	325.389	237.906
Altın saklama ücreti	54.252	80.593
Bankalardan tahsil edilen vezne merkezleri işlemleri komisyonları	40.077	32.664
Döviz ve efektif piyasası işlemleri komisyonları	189	5.050
Diğer	4.323	3.545
Toplam	827.391	713.449
Ücret ve komisyon gideri:		
Yurt dışı banka hesapları	8.801	6.014
Diğer	46.230	31.250
Toplam	55.031	37.264
Net ücret ve komisyon geliri	772.360	676.185

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası (“TL”) olarak ifade edilmiştir.)

(***) 4 Ekim 2011 tarihli ve 9525/19124 sayılı Banka Meclisi kararı ile Tarifeler Yönetmeliği değiştirilerek Hazine, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile yapılacak işlemlerden 12 Ekim 2011 tarihinden itibaren komisyon, ücret ve masraf tahsil edilmeye başlanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 24 - TEMETTÜ GELİRİ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklardan	14.429	11.632
Toplam	14.429	11.632

NOT 25 – GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR/ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARDAN KAR/ (ZARAR)

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
TL uzlaşmalı vadeli döviz işlem zararları	(69.064)	(14.110.427)
Futures ve swap işlem (zararları)/ karları	(3.064.143)	535.003
Menkul kıymetler alım-satım zararları ve değer artışı / (azalışı)	2.089.192	(1.477.634)
Toplam	(1.044.015)	(15.053.058)

NOT 26 - KUR FARKI KÂRI/(ZARARI), NET

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Kur farkı kârı/(zararı), net		
- evalüasyon kârı/(zararı), net	8.396.659	(23.639.102)
- döviz alım satım kârı, net	14.406.537	66.073.751
Toplam	22.803.196	42.434.649

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla evalüasyon kârı/(zararı), dövizlerin yeniden değerlemesi sonucu oluşan gerçekleşmemiş evalüasyon gelir/(giderlerini) içermektedir.

NOT 27 - DİĞER FAALİYET GİDERLERİ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Ücretler ve maaşlar	954.076	766.355
Yönetim giderleri	374.177	326.181
Sosyal güvenlik giderleri	129.205	93.889
Amortismanlar (Not 11 ve 12)	65.260	55.020
Diğer	75.679	34.987
Toplam	1.598.397	1.276.432

Banka tarafından 2019 yılında istihdam edilen ortalama personel sayısı 3.857'dir (2018: 3.796).

NOT 28 - TAAHHÜTLER VE ŞARTA BAĞLI YÜKÜMLÜLÜKLER

	<u>31 Aralık 2019</u>	<u>31 Aralık 2018</u>
Alınan teminatlar	153.220.045	202.535.570
BIS geri çağırma opsiyonu (Not 9)	246.648	219.657
Toplam	153.466.693	202.755.227

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Banka aleyhine açılmış olup halen yasal işlem sürecinde olan 10.500 TL, 703.582 ABD Doları ve 114.650 Avro (31 Aralık 2018: 6.025 TL, 64.578.582 ABD Doları ve 114.600 Avro) tutarlarında çeşitli davalar bulunmaktadır. Banka, söz konusu davalara ilişkin profesyonel görüşün önemli bir maddi kayıp olasılığının düşük olduğu yönünde verilmiş olması sebebiyle ekli finansal tablolarında herhangi bir karşılık ayırmamıştır

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 29 - SERMAYE

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla Banka'nın ödenmiş sermaye yapısı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
	TL	Pay %	TL	Pay %
Hazine	14	55	14	55
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	5	19	5	19
MERVAK İç ve Dış Ticaret A.Ş.	1	5	1	5
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	1	2	1	3
Türkiye İş Bankası A.Ş.	1	2	1	2
Diğer	3	17	3	16
Ödenmiş sermaye	25	100	25	100
Sermaye düzeltmesi	47.439		47.439	
Toplam ödenmiş sermaye	47.464		47.464	

Sermaye, TCMB Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca 25 TL olup her biri 0,1 TL tutarında 250.000 hisseye ayrılmıştır. Bu sermaye T.C. Hükümeti'nin tasvibiyle artırılabilir. Hisse senetleri (A), (B), (C) ve (D) sınıflarına ayrılmıştır. (A) sınıf hisse senetleri münhasıran Hazine'ye, (B) sınıfı milli bankalara, (C) sınıfı milli bankalar dışında kalan bankalara ve bazı önceliklere sahip şirketlere ve (D) sınıf hisse senetleri de Türk ticaret müesseselerine ve Türk vatandaşlığına haiz tüzel ve gerçek kişilere tahsis edilmiştir.

NOT 30 - GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI VE YEDEKLER

Yasal mali tablolarda yer alan ihtiyat akçeleri dışındaki birikmiş kârlar TCMB Kanunu'na istinaden mensuplara, Hazine'ye ve diğer hissedarlara, aşağıda belirlenen ihtiyat akçelerine ilişkin sınırlamalara uygun olarak dağıtılabilir.

Banka'nın yıllık yasal safi kârı, aşağıdaki şekilde dağıtılır.

- Hisse senetlerinin nominal değerleri üzerinden, %6 oranında ilk kâr hissesi olarak hissedarlara;
- Yukarıdaki yüzdeler tutarının düşürülmesinden sonra kalan miktarın en çok %5'i, iki aylık maaş tutarını geçmemek üzere Banka mensuplarına ve %10'u ihtiyat akçesine;
- Hisse senetlerinin nominal değerleri üzerinden Genel Kurul kararıyla en çok %6 nispetinde ikinci kâr hissesi olarak hissedarlara verilmektedir.

Bu dağıtımdan sonra kalan bakiye Hazine'ye transfer edilmektedir. Son yıl kârından ayrılan ihtiyat akçesi hariç, birikmiş ihtiyat akçeleri her yıl kâra katılarak dağıtılabilir.

Banka'nın diğer yedekleri 5.357.622 TL tutarında ihtiyat akçesi (31 Aralık 2018: 27.402.399 TL) ve 153.528 TL tutarında zamanaşımına uğrayan banknot (31 Aralık 2018: 153.528 TL) tutarlarından oluşmaktadır.

NOT 31 - NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Nakit	22.458.739	18.152.956
Bankalardan alacaklar (faiz gelir reeskontları hariç)	257.047.880	349.979.633
Toplam	279.506.619	368.132.589

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 32 - İLİŞKİLİ TARAFLARLA BAKİYELER VE İŞLEMLER

Ekteki finansal tablolar aşağıda sunulan ilişkili taraflarla olan bakiye ve işlemleri içermektedir.

(i) İlişkili taraf bakiyeleri

İlişkili taraf bakiyeleri, hissedarlara ve kamu kuruluşlarına ilişkin bakiyeleri ifade etmektedir.

	<u>31 Aralık 2019</u>	<u>31 Aralık 2018</u>
Varlıklar:		
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar ⁽¹⁾	19.407.464	13.703.785
Bankalardan alacaklar ⁽²⁾	10.724.333	80.499.064
Yükümlülükler:		
Bankalara borçlar ⁽³⁾	239.228.544	225.393.588
Diğer mevduatlar ⁽⁴⁾	73.830.865	39.918.342

(1) Hazine tarafından ihraç edilen devlet tahvillerini ve kira sertifikalarını içermektedir.

(2) Banka'nın hissedarlarından, geri satım vaadi ile alım işlemleri çerçevesinde bulunan alacaklarını ve interbank döviz depoları bakiyelerini içermektedir.

(3) Hissedarlara ait zorunlu karşılık mevduatlarını içermektedir.

(4) Hazine ve kamu kuruluşu mevduatlarını içermektedir.

(ii) İlişkili taraflarla gerçekleştirilmiş işlemler

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Üst düzey yöneticilere sağlanan ücret ve diğer faydalar	11.199	7.903
Faiz gelirleri ⁽¹⁾	1.094.256	896.353
Faiz giderleri ⁽²⁾	6.577.301	8.082.028
Ücret ve komisyon gelirleri ⁽³⁾	513.638	404.562
Ortaklara kâr dağıtımı	37.518.598	12.363.928
Hazine'ye aktarılan tutar	40.769.702	-
Memurlara ödenen temettü	20.661	19.198

(1) Hazine tarafından ihraç edilen devlet tahvili faiz gelirini içermektedir.

(2) Hissedarlara ait mevduatlara ödenen faiz giderlerini içermektedir.

(3) Banka'nın, hissedarlarından elde ettiği Elektronik Fon Transferi komisyonlarını ve Hazine ve Kamu kurumlarından alınan komisyon ve masrafları içermektedir.

NOT 33 - BİLANÇO TARİHİNDEN SONRAKİ OLAYLAR

20 Ocak 2020 tarihinde gerçekleştirilen Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Olağanüstü Genel Kurul toplantısında kâr payı avansı ödenmesine karar verilmiş ve ilgili mevzuat çerçevesinde 35,2 milyar TL hissedarlara dağıtılmıştır.

18 Ocak 2020 tarihinden itibaren, Türk lirası zorunlu karşılıkların standart altın cinsinden tesis edilebilmesi imkânı azami oranının yüzde 30'dan yüzde 20'ye indirilmiştir, ve Türk lirası zorunlu karşılıkların kaynağı yurt içi yerleşiklerden toplanan işlenmiş veya hurda altın olan standart altın cinsinden tesis edilebilmesi imkânı azami oranının yüzde 10'dan yüzde 15'e yükseltilmiştir.